

Szirombontogató

Pedagógiai Program

**„Engem ne emeljen a magasba senki
Ha nem tud addig tartani,
Míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,**

**Ha nem csak hallani,
De érteni akar,
Hogy közel legyen
A szívdobogásunk.”**

/Birtalan Ferenc/

**Készítette: Bnyingi Szirombontogató Óvoda
nevelőtestülete**

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	3
1. Helyzetelemzés.....	5
1.1. Adatlap	5
1.2. Az óvoda bemutatása	6
1.2.1. Enying város jellemzői, sajátosságai.....	6
1.2.2. Óvodánk szociológiai környezete	7
1.2.3. Az óvodánk jellemzői:.....	7
2. Az óvodai élet megszervezésének elvei	8
2.1. Személyi feltételek, továbbképzési irányultság.....	8
2.1.1. Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges továbbképzések.....	8
2.1.2. Különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák átadása	9
2.2. Gyermeklétszám adatok.....	9
2.3. Tárgyi feltételek - eszközrendszer	10
2.3.1. Tárgyi feltételek biztosítása:	11
3. Az óvoda szervezeti felépítése	12
3.1. Az óvoda élet megszervezése, napirend	13
3.2. Az óvoda kapcsolatai	14
4. Gyermekkép, óvodakép.....	20
4.1. Gyermekkép	20
4.2. Óvodakép, küldetésünk.....	20
5. Nevelési rendszerünk modellje	22
6. Óvodai nevelés általános feladatai	23
6.1. Alapelvek, pedagógiai alapvetések	23
6.2. Helyi nevelési feladataink.....	24
6.2.1. Kiemelt feladataink:	25
6.2.2. Intézményünk „Jó gyakorlatai”	26
6.2.3. Címek, elismerések.....	26
6.3. Az egészséges életmód alakítása.....	26
6.3.1. Egészségügyi szokások kialakítása	28
6.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	31
6.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása.....	35
6.5.1. Értelmi fejlesztés	35
6.5.2. Anyanyelvi nevelés	36
6.6. Néphagyományok, hagyományok ápolása.....	37
7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladata	39
7.1. Játék.....	39

7.2. Verselés, mesélés	40
7.3. Ének, zene, népi játék, tánc.....	42
7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	44
7.5. Mindennapos mozgás	46
7.6 A külső világ tevékeny megismerése.....	48
7.6.1. A környezet megismerésére nevelés.....	48
7.6.2. Matematikai nevelés	50
7.7. Munka jellegű tevékenységek	51
7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	53
7. 9. Tehetséggondozás, az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység.....	54
7.9.1. Néptánc foglalkozások.....	55
7.9.2. Ovifoci foglalkozások - MLSZ Bozsik Intézményi Program	56
7.9.3. Környezetvédelem, Óvodakertek.....	57
7.9.4. Logikai foglalkozások	58
7.9.5. Nyelvi tehetséggondozás.....	59
7.10. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	60
7.11. Az óvodapedagógus feladatai	62
8. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	64
9. Az óvoda-iskola átmenet támogatása	65
10. Óvodában szervezett csoportközi foglalkozások	66
11. Ünnepek, megemlékezések rendje, a hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatok	67
12. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	68
12.1 Lépések és funkciók:.....	68
12.2. A gyermek fejlődésének nyomon követése	69
12.3. Egyéni fejlesztési terv	69
13. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek.....	70
13.1. Differenciálás gyakorlata	72
13.2. Inkluzív szemlélet	73
14. Az óvoda dokumentumai.....	76
Mellékletek:.....	76

BEVEZETÉS

A „Szirombontogató” pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. Törvény
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A kormány 363/2012. (XII.17) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról,
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projekt céljai

Nevelőtestületünk felhasználta a módosítás során az intézményi- és vezetői tanfelügyelet megállapításait, az EFOP 3.1.5. projekt céljainak megfelelő pedagógiai elveket, az intézményi önértékelés eredményeit, a pedagógiai program többszöri átvizsgálásának tapasztalatait és korszerű a módszertani változásokat.

A gyermekek érdekeit szem előtt tartva, a gyermekek személyiség teljes kibontakoztatását komplex tevékenységszervezés során tudjuk megvalósítani.

Kiemelt feladataink:

- az anyanyelvi nevelés,
- hagyományörzés,
- környezettudatos nevelés.

Az egymásra épülést játékos keretek között valósítjuk meg, napi egy kiemelt tevékenységgel, folyamatos napirenddel.

Beépül a néphagyomány, a helyi hagyományok ápolása is.

Fejlesztési területeket kidolgozó óvónői csoportok kialakításával, a munkák összehangolásával egységes gyermekközpontú dokumentum elkészítését tűztük ki célul.

Sok ambiciózus, agilis, szakmailag kiemelkedő óvodapedagógus munkájának eredményeképpen óvodánk első számú dokumentumát hoztuk létre.

Programunk egy tevékenykedtető, a helyi adottságoknak megfelelő megoldást kínál, amely komplex kezdeményezések, rendszerére épül. Minden gyermek ott, akkor és azon területen szerezheti meg a fejlődéshez szükséges magabiztosságot, ami az érdeklődésének, kíváncsiságának, fejlettségének megfelelő.

Helyi nevelési programunk címe egyben hitvallásunk is.

„SZIROMBONTOGATÓ”

1. Helyzetelemzés

1.1. Adatlap

Az óvoda hivatalos megnevezése:

Enyingi Szirombontogató Óvoda

Székhely címe:

**8130 Enying
Vas Gereben u. 1.**

Az intézmények telephelyei:

**8130 Enying, Kossuth u. 25.
8131 Enying (Balatonbozsok) Fő u.61/A
8130 Enying, Rákóczi.u.33.**

Irányító (alapító, felügyeleti illetve fenntartó) szerv neve, székhelye:

**Enying Város Önkormányzatának
Képviselő-testülete, 8130
Enying, Kossuth Lajos utca 26.**

Pontos cím, telefonszám:

**8130 Enying
Kossuth u. 26.
Tel/fax: 22/372-002**

A program megnevezése:

„SZIROMBONTOGATÓ”

A programot készítette:

**A Szirombontogató Óvoda
Nevelőtestülete**

A programot jóváhagyta vágyta:

**Tolnai Zsuzsanna
óvodavezető**

1.2. Az óvoda bemutatása

1.2.1. Enying város jellemzői, sajátosságai

Enying Fejér megye délnyugati részén, az ún. Nyugat – Mezőföldön elhelyezkedő, 7600 főt számláló kisváros. Történelme a XIII. századra nyúlik vissza, életének utolsó meghatározó momentuma, az 1992-ben ismételt várossá válása.

A település magvát az „öreg” Enying alkotja, közigazgatásilag az alábbiak tartoznak hozzá: Balatonbozsok, Alsótekeres, Kabókapusza, Leshegy-Ófalu mint városrészek.

A település gazdasági életének meghatározó tényezője régebben a mezőgazdaság volt, melynek foglalkoztatási szempontból a jelentősége a rendszerváltást követően folyamatosan csökkent. Iparilag fejletlen, hátrányos helyzetű térségek közé tartozik, megyei szinten az egyik legmagasabb, 14,3%-os a munkanélküliségi mutató.

A járás- és egyben a város gazdasága a rendszerváltást időszakában visszaesett. Az agrárium termékstruktúrája a gabonatermesztésre szűkült, gépesítésre került, foglalkoztatási képessége nagyságrendileg csökkent. A nagyobb tőkeháttérrel rendelkező ipar gyakorlatilag megszűnt. Ebből következően a felszabaduló munkaerőt a gyorsan fejlődő megyeszékhely és a fejlődő járások szívták el.¹

Ebből következően a dolgozó szülőknél számolnunk kell az ingázásra, a többműszakos munkarendre. A Balaton közelsége az ideny munkákra ad lehetőséget, így a nyári nyitva tartást folyamatosan biztosítani kell, ezt telephelyi váltással oldjuk meg.

A közműellátottság megoldott a városban. Enyingre az országos átlaghoz hasonlóan lassú népességfogyás jellemző.

Közlekedési viszonyokat tekintve megyeszékhely központú a közlekedés, kizárólag busszal biztosított. A város három megye határánál helyezkedik el, de a szomszédos megyékbe való eljutás (Siófokra és Veszprémbe) nagyon nehezített. Helyijárat nem található a városban, a városrészekből való bejutás helyközi járatok igénybevételével történik.

Enying Város Önkormányzatának intézményei:

- Enyingi Városi Bölcsőde
- Enyingi Szirombontogató Óvoda
- Batthyány Fülöp Gimnázium és Általános Iskola
- Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár
- Enyingi Egyesített Szociális Intézmény
- Enyingi Család- és Gyermekjóléti Központ

Szoros együttműködés jött létre óvodánk és a Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, valamint a városunkban működő Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Enyingi Tagintézményével.

Fontos megemlítenem az alapítványokkal, társadalmi szervezetekkel, egyházakkal és az egyházi fenntartású Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskolával való kapcsolattartást.

¹ Az Enyingi Járás Foglalkoztatási Stratégiája 2017-2030 (TOP-5.1.2.-15-FE1-2016-0003 projekt keretében)

1.2.2. Óvodánk szociológiai környezete

Óvodánk minden évben elkészíti a családok szociális helyzetére vonatkozó felméréseket, melyet névtelenül töltenek ki a szülők. Ezeket kiegészítjük a családlátogatási szempontsor alapján készített tényfeltárásokkal. Ezt szükségessé tette a rohamosan emelkedő hátrányos helyzetű családok száma. Felmértük azt, hogy milyen alapokkal indulnak a gyermekek, milyenek előzetes ismereteik, anyanyelvi fejlettségük, miben kell változtatni a pedagógiai munkánkban, hogy eredményesen dolgozhassunk. A téma fontosságát jelezte felénk, hogy a szociális körülmények felmérésére kiadott kérdőívek 90-98 %-ban visszaérkeztek!

Vizsgálódásaink a helyi társadalom mikro sejtjének, a családnak a problémáira irányultak, hiszen a társadalmi méretekben folyó nevelés közösségi terepei közül az első a család. Nem csak fontosságát illetően, hanem azért is, mert ez az első közösség a felnövekvő ember életében. Tervezésünk csak úgy lehetett megalapozott, ha ismertük a környezetet, ahonnan Óvodánk szociológiai környezete alapvetően meghatározza saját lehetőségeinket és elvégzendő feladatainkat.

1.2.3. Az óvodánk jellemzői:

Óvodánk elődje száz éve kezdte meg működését. Jelenleg egy székhely és három telephelyből áll. A város központjában helyezkedik el a Vas Gereben u-i és a Kossuth u-i, Rákóczi utcai óvodánk, a balatonbozsoki óvodánk a város északi peremén, a központtól mintegy három kilométer távolságban, a városrész centrumában található. Az óvodák elhelyezkedése a település nyújtott formájához igazodnak, így a családok számára könnyen megközelíthetőek.

A központi óvoda új szárnya kivételével eredetileg egyik sem óvodának épült. Az államosítás és Enying közigazgatásának többszöri átszervezése során kúriából, tiszti klubból kerültek átalakításra. A létesítmények alapterületének és statikai jellemzőinek funkcionális változtatására nem volt lehetőség. Épületek egyre romló állaga nagyon megterheli az óvoda költségvetését. „Enying város önkormányzati épületeinek energetikai fejlesztése” pályázat keretében szigetelés, ablakcserék voltak minden telephelyen. A Vas Gereben utcai, és a Kossuth utcai épület napelemekkel bővült. A 2016. szeptember 2-án átadott Rákóczi u. óvodánk az előírt követelményeknek minden szempontból megfelel.

Az udvari játéktér minden óvoda esetében ideális. A nevelés szinterei a változó adottságok miatt mások, de több-kevesebb nehézséggel, szervezéssel a program megvalósításához elégségesek. A hiányosságok ellenére minden egység rendelkezik olyan pozitívummal, melyek lehetőségeit messzemenően kihasználjuk /közös rendezvények – tornaterem, nagyméretű közös helyiség, tágas udvar stb/.

Az óvodák fizikai elhelyezkedése és befogadó képessége nem esik egybe a gyermekek lakókörzetével, nem beszélve a szülők munkába és a gyermek óvodába járásának együttes biztosításáról összehangolásának nehézségeiről. Ennek ellenére a város minden óvodás korú gyermekének lehetősége van, hogy igénybe vegye az alapellátást.

Szervezeti működésünkre jellemző, hogy a telephelyek közös pedagógiai programmal rendelkeznek, önálló arculatuk a munkatervekben jelennek meg, kiemelve a környezetvédelmi munkaközösség tevékenységét. A hátránycsökkentési tevékenységünk kapcsán más programokra való telephelyi átjárhatóságot folyamatosan biztosítjuk minden gyermek számára.

2. Az óvodai élet megszervezésének elvei

2.1. Személyi feltételek, továbbképzési irányultság

Pedagógus	Ebből szakvizsgázott	NOKS Dajka álláshely	NOKS Pedagógiai asszisztens	Egyéb teljes munkaidőben foglalkoztatott	Egyéb rész-munkaidőben foglalkoztatott
23 fő óvodapedagógus	6 fő	11 fő dajka (OKJ végzettségű)	4 fő 1 óvodatitkár 3 pedagógiai asszisztens	3 fő 1 fő takarító 1 fő ügyintéző	2 fő
1 fő Gyógypedagógus Fejlesztőpedagógus			1 fő gyógypedagógiai asszisztens		

Törekszünk a pedagógus utánpótlás biztosítására. Önkormányzatunk felé folyamatosan jelezzük a személyi változásokat, a fellépő pedagógushiányt. Megkeressük a lehetőségeket, a pedagógus utánpótlás segítésére:

- Kapcsolatfelvétel pedagógusképző egyetemekkel – Partnerintézményi feladatok (PTE)
- Gyakorlat biztosítása hallgatóknak
- Pedagógiai asszisztensek beiskolázásának segítése

Integrációs tevékenységünk biztosítására és megsegítésére fenntartunk gyógypedagógusi álláshelyet biztosít. Amennyiben szükséges, gyógypedagógiai asszisztens álláshelyet biztosít a fenntartó.

A pedagógusok továbbképzési irányultságának jellemző területei:

- integráció
- vizuális technikák
- környezetvédelem
- MAP
- kommunikáció
- mozgás

2.1.1. Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges továbbképzések

Továbbképzések, szakvizsgák megnevezése	Résztvevők száma/év
Inkluzív nevelés pedagógusa	1 fő
Mentorpedagógus	2 fő
Tehetséggondozás	minden óvodapedagógus
Fenntartható környezet, környezetvédelem	munkaközösségi tagok

Dajka továbbképzés:

- *inkluzív nevelés az óvodában*
- *munkavédelmi továbbképzés*
- *kommunikációs továbbképzés szervezése*

2.1.2. Különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák átadása

A továbbképzésben szerzett ismeretek, tapasztalatok, technikák átadásának lehetőségét a továbbképzések végeztével, a gyakorlatba való átvitelrel szerzett tapasztalatokkal kiegészítve belső továbbképzés, bemutatók, munkaközösségi összejövetelek szervezésével teremtjük meg intézményi szinten.

Felelősei:

- igazgatóhelyettesek
- munkaközösség-vezetők
- továbbképzésen résztvevő pedagógusok

2.2. Gyermeklétszám adatok

A nevelési évek során az intézmény teljes kihasználtsággal működik.

Telephelyi-és székhely adatok csoportonként:

Feladat-ellátási hely azonosító:	Csoport neve:	Székhely/Telephely megnevezése:	Felvehető gyermeklétszám
029915001	Pipacs	Vas G. u.1.	23
029915001	Tulipán	Vas G. u.1.	25
029915001	Pitypang	Vas G. u.1.	25
029915001	Margaréta	Vas G. u.1.	25
029915001	Napraforgó	Vas G. u.1.	21
029915002	Kamilla	Kossuth u. 25.	20
029915002	Gyöngyvirág	Kossuth u. 25.	18
029915003	Százszorszép	Fő utca 61/a.	21
029915003	Rózsa	Fő utca 61/a.	25
029915004	Liliom	Rákóczi u.33.	25
029915004	Nefelejcs	Rákóczi u.33.	25
Összesen:			253

Statisztikai adatok:

Év	Összlétszám	Ebből							
		BTM		SNI		HH		HHH	
2010	241	12	4,98%	8	3,32%	106	43,98%	32	13,28%
2015	226	22	9,73%	17	7,52%	15	6,64%	7	3,10%
2020	222	14	6,31%	17	7,66%	6	2,70	8	3,60%
2024	224	27	12,1%	12	5,4%	5	2,2%	11	0,5%

2.3. Tárgyi feltételek - eszközrendszer

Óvodánk székhelye:	1. Enying, Vas G. u.1. 5 csoporttal, tornaszobával működő óvoda
Óvodánk telephelyei:	2. Kossuth u. 25. 2 csoporttal működő óvoda
	3. Balatonbozsok, Fő u. 61/A 2 csoporttal működő óvoda
	4. Rákóczi u. 33.(Ligeti) 2 csoporttal működő óvoda

Értékelés	Számítógépes ellátottság	Mellékhelységek állapota	Csoportszobák bútorzata	Údvarok felszereltsége	Irodák	Szertárak felszereltsége	A testneveléshez szükséges eszközök	Akadálymentesítés
Nagyon jó	X		X				X	
Jó		X				X		
Megfelelő				X	X			
Nem megfelelő								X

ÓVODA MEGNEVEZÉSE	ÉPÜLET ALAPTERÜLETE	UDVAR ALAPTERÜLETE
Vas Gereben u. 1.	986	3.289
Kossuth L. u. 25.	470	1.263
Balatonbozsok, Fő u. 61/A	253	3.559
Rákóczi u.33.	474	3.509

Minden csoporthoz tartozik egy különálló mosdó, legtöbb helyen külön öltöző is. A csoporttermek több funkcióval, óvodai tevékenységeket, játékos tornát, étkezéseket és a pihenést is szolgálják.

Tornaszobával a Vas Gereben u-i. és a Rákóczi utcai óvoda rendelkezik. A Kossuth utcai óvoda volt csoportszobája használható mozgásra. A balatonbozsoki telephelyünk nem rendelkezik tornaszobával.

A nyílászárók, homlokzat felújítása mind a négy épületen, valamint napelemes rendszer kiépítése a Vas Gereben utcai és a Kossuth utcai épületen a 2015/16-os nevelési évben a fenntartó által elnyert pályázat során megvalósultak. 2019 őszén a Fő utcai óvoda tetőszerkezetének felújítása is megtörtént.

Az épületek belső állagának a szinten tartása az évenkénti tisztasági meszeléssel egybekötve történik meg. Mindegyik óvodában az épületek egyre nagyobb gondot jelentenek. Vizesedéssel, tetőszerkezeti problémákkal rendelkezik minden épület. Esztétikailag sem felelnek meg a XXI. század elvárásainak. Az esztétikai problémákon túl egészségügyi problémákat is felvet az épületek állaga.

A nagyobb volumenű karbantartási munkákat a fenntartónk Városgondnoksága végzi /anyagi lehetőségeink és kapacitás függvényében/. A 2009/10-es nevelési évben az óvoda alapítványának, szülői és helyi vállalkozók munkája és hozzájárulása, a dolgozók aktivitása eredményeként a Vas Gereben u.-i óvoda régi épülete megújult. 2011 őszén ugyancsak szülői kapcsolatok révén, ugyanezen óvoda udvara is megszépült, biztonságosabbá vált. A Kossuth utcai óvodában 2012-ben került sor a mosdók felújítására, melyben ismét nagy segítséget nyújtottak a szülők, vállalkozók, dolgozók és az alapítvány. Civil szerveződések is segítik az óvoda megszépülését (pl. kerítésfestés a „Pont te kellesz” révén) Az intézmény játékkálmánya jelenleg jó. Fejlesztő játékok, társasjátékok és konstruáló játékok színesítik az óvodai játéktevékenységet. A könyvkálmány közepes szintű. Az audiovizuális eszközök /vetítők, magnók/, számítógépek segítik az óvodapedagógusok munkáját. Minden óvodánkban a pedagógusoknak számítógép és internet hozzáférés biztosított.

A csoportszobákat és egyéb helyiségeket saját készítésű dekorációk teszik barátságosabbá, otthonosabbá és ellensúlyozzák az anyagi nehézségekből fakadó hiányosságokat.

Az intézmény két fénymásolóval rendelkezik, mely elsősorban az ügyviteli munkát segíti. Kapacitása szűkös, egyéb neveléshez kapcsolódó tevékenységre már alig elegendő.

A csoportszobák bútortatát lecseréltük, új asztalok, székek és új szekrények között játszhatnak a gyermekek. Minden csoportban megtörtént a fektetők cseréje is megtörtént. Udvari játékaink folyamatos cseréje pályázatokból, az óvoda költségvetéséből és adományokból volt biztosítva.

2.3.1. Tárgyi feltételek biztosítása:

Költségvetésből biztosított tételek

- Udvarrendezések folyamatosak
- 1.100.000 Ft a szeptemberi kezdésre szakmai anyag vásárlásával

Pályázatból megvalósuló eszközfejlesztésünk:

- EFOP 3.1.1. Kisgyermekkori nevelés támogatása

„Képzéseket támogató óvodai eszközök beszerzése az EFOP 3.1.1. -14-2015-0001 projekt keretében” az **Oktatási Hivatal 40 db fejlesztőeszközt** adott intézményünknek.

- EFOP 3.2.9. Óvoda-iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése Enying járásban
Telephelyenkénti arányos elosztásban vettünk át eszközöket az **Enyingi CSGYK** pályázatából, **összesen 1.200.000 Ft értékben**.

- EFOP 3.9.2. Humán kapacitások fejlesztése Enying járásban
Fejlesztő eszközbeszerzés óvodáknak az EFOP 3.9.2.-16-2017-0001 projekt keretében telephelyenkénti arányos elosztásban Enying Város Önkormányzatától vettünk át **összesen: 927.218 Ft értékben** eszközöket.

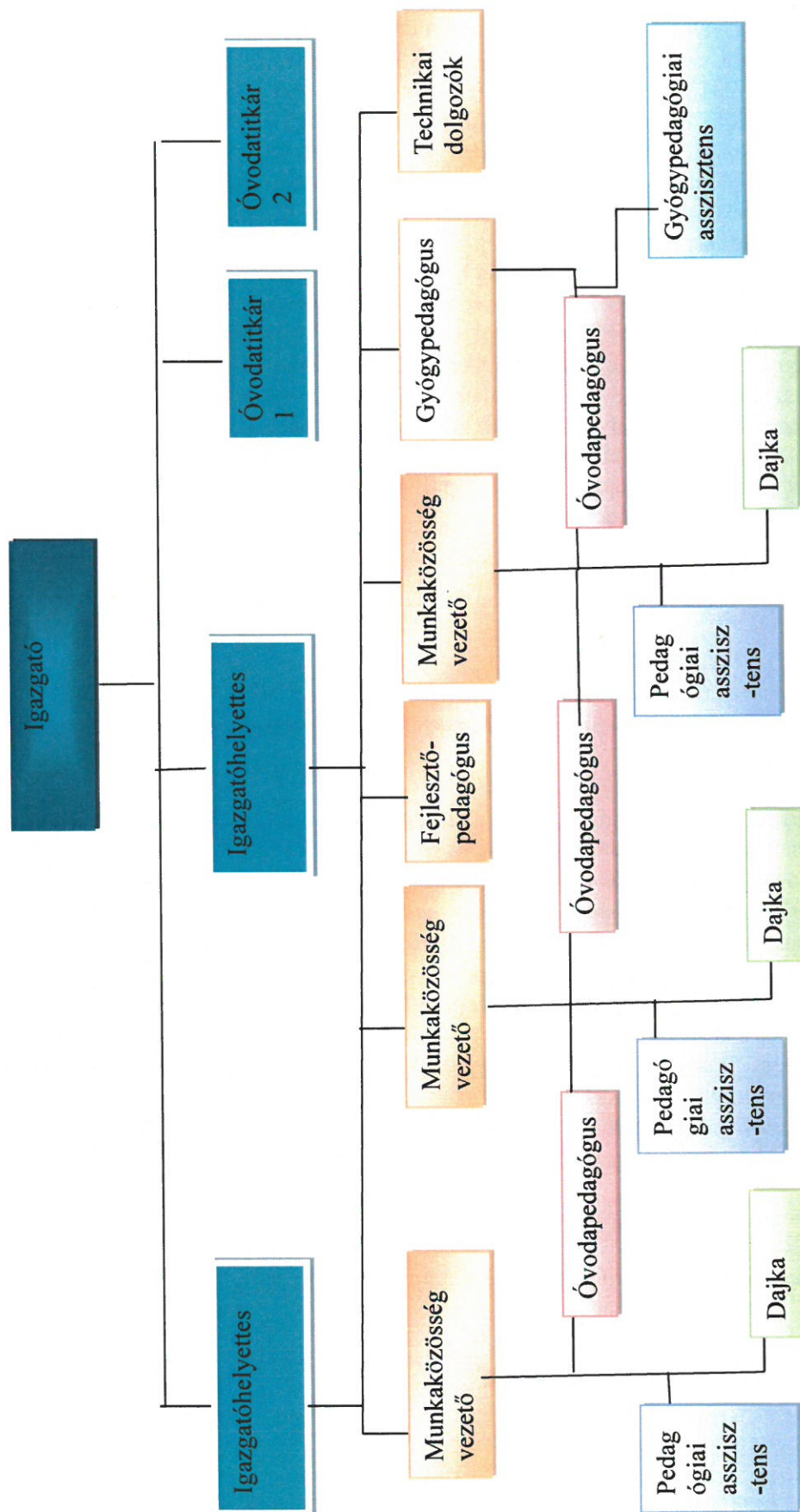
Játékbeszerzésnél törekszünk, hogy minden játékeszköz funkció megjelenjen:

Tematikus, polifunkcionális, anyagok, használati tárgyak és népi játékszerek beszerzésére törekszünk.

Játékeszközeinket a természetes anyagok használatával egészítjük ki (kavicsok, anyagok, termékek stb.).

Mozgásfejlesztő játékaink bővítését az ovifoci program is segíti.

3. Az óvoda szervezeti felépítése

3.1. Az óvoda élet megszervezése, napirend

A tanköteles korú gyermekeink eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretet a helyi sajátosságokat is figyelembe vevő iskolai kompetenciák, alapkészségek fejlesztését szolgáló jó gyakorlataink alkalmazásával biztosítjuk. A napi, időben rendszeresen végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Az egyéni fejlődést legjobban a folyamatos és rugalmas napirend biztosítja. A gyermekek az oldott, kellemes semmire nem sürgető légkörben, a szívesen végzett tevékenységet nem érzik fárasztónak. Ezért a napirend nagyobb egységekre osztja a napot. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg, biztosítva az eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztésére. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.

A nevelőtestület tapasztalatai alapján, az alábbi napirend az iránymutató:

Napirend:

6 ⁰⁰ – 7 ⁰⁰	Közös játék, tevékenység összevont csoportokban. Pihenés feltételeinek biztosítása
7 ⁰⁰ - 11 ⁴⁵	Szabad játék, játéktevékenységek Tisztálkodás, étkeztetés – reggeli, ill. tízórai. Napindító játékkal és beszélgető körrel kezdődnek a napi komplex kezdeményezések, tevékenységek, magukban foglalva az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységeket Mozgásos játékok, levegőzés, séták, megfigyelések, udvari v. csoportszobai játékok
11 ⁴⁵ - 12 ³⁰	Ebéd
12 ³⁰ - 14 ³⁰	Délutáni pihenés
14 ³⁰ - 15 ⁰⁰	Tisztálkodás, Uzsonna
15 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰	Közös játék tevékenység összevont csoportokban, levegőzés, udvari játék,

3.2. Az óvoda kapcsolatai

Kapcsolatrendszerünk szereplői segítik óvodánk komplex személyiségfejlesztő programjának, céljainak megvalósítását. Az esélyteremtő törekvések, a tehetséggondozás, az egyéni fejlesztések külső támogatottsága a nevelőmunkánk sokszínűségét és hatékonyságát erősítik.

Elsődleges kapcsolatok			
	Kapcsolati szerv megnevezése	A kapcsolat tartalma	A kapcsolattartás módja
1.	Szülői Szervezet/Szülők	Gyermek egyéni fejlődésére ható, hagyományos kapcsolati formák, aktív részvétellel. A szülői vélemény formálása az elvárásoknak megfelelő óvodai munkával, pozitív óvónői attitűdökkel. A család, a családi nevelés megismerése családlátogatások alkalmával. Szülői értekezletek csoportonként – az alapelvek betartása mellett – interaktív szülői értekezletek Az óvodai munka megismerése – nyílt napok, hetek, bemutató foglalkozások szervezése.	<i>Személyes/írásbeli/informális</i> Óvodai „Bekukkantó” Családlátogatás Szülői értekezletek Fogadóórák Napi találkozások Kérdőíves véleménykérés Munkadélutánok Szülői értekezletek
		Szülők részvétele a működési/nevelési folyamatokban Elsődlegesen érvényesüljön a gyermek érdeke. Kölcsönösen tiszteljék egymást, legyenek toleránsak, fogadják el a másság meglétét. Közelítsenek egymáshoz a nevelési módszerek, a szokás és szabályrendszer. Domináljon a tapintat, mélyüljön el a kapcsolat a közös tevékenykedésekben. A szülők tájékozódjanak nevelési programunkról, saját maguk, megbízottaik, révén, kísérik figyelemmel annak alakulását, és közölik észrevételeiket. A család és az óvoda jó kapcsolata váljék pedagógiai hatások forrásává. A családi és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása.	PP /munkaterv véleményezés Fenntartói döntés előtti véleményezés Önértékelés (pedagógus, vezető, intézmény) - szülői interjú Tanfelügyeleti ellenőrzés (pedagógus, vezető, intézmény) - szülői interjú Kérdőíves elégedettség-mérés Rendezvények – faliújság, városi és a csoportok facebook oldala
		Szülők folyamatos tájékoztatása Fórumok, a szülőket, gyermekeket érintő témákról – szülői akadémiák	Gyermekek fejlődésének nyomon követése – félévente, fogadóóra keretében Óvodai beíratás –honlapokon, plakát, facebook csoport Tankötelezettséggel járó feladatok- honlapokon, plakát,
		Szülők részvétele a hagyományápolásban SZMK programok csoportonként, egységenként, az egész óvodát átfogóan /munkadélutánok, társadalmi munkák, az óvoda külső és belső környezetének szépítése, jótékonysági bál/.	Óvodabál Nyílt napok Családi nap Óvodai ünnepeken való aktív részvétel Lebonyolításban való részvétel

2.	Működési kapcsolatok/ Fenntartó-települési önkormányzat Enying Város Önkormányzata	Működési feladatok biztosítása Intézményalapítás, átszervezés Költségvetési szerv irányításához tartozó hatáskör Alapfeladat zavartalan biztosításának feltételei személyi feltételek	Kölcsönös tájékoztatás költségvetés elfogadás döntés ellenőrzés
		Döntési jogkör Óvodai felvétel módja, ideje Csoportok száma Napi nyitva tartási idő Zárva tartás Étkezés-térítési díj, kedvezmények Maximális csoportlétszám túllépés engedélyezése	közlemény határozat rendeletalkotás engedélyezés
		Továbbképzési programban foglaltak jóváhagyása	határozat
		Beszámoltatási jogkör Az óvodavezető beszámolóját minden év szeptemberében megküldi a fenntartónak	határozat elfogadásról
		Munkáltatói jogkör	Óvodavezető munkáltatója
		A fenntartó egyetértése szükséges a PP, SZMSZ, Házirend azon részére, ahol a fenntartóra többletköltség hárul.	Egyetértési jog
		Nyilvántartás HH, HHH gyermekek Felvételi körzethatárok	Elektronikus adatszolgáltatás
		Belső ellenőrzés MÁK, ÁSZ Népegészségügyi ellenőrzések	elektronikus és papíralapú ellenőrzések
		Jegyző biztosítja a törvényes működést – fenntartói határozatok, döntések	Törvényességi megfelelés
		Közös programok, városi rendezvényeken való részvétel	Ünnepségek rendezvények Megemlékezéseken való részvétel

Ágazati kapcsolatok – gyermeknevelő intézmények

	Kapcsolati szerv megnevezése	A kapcsolat tartalma	A kapcsolattartás módja
3.	Iskolák	Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, tudatos felkészülés az átmenet időszakára mindkét iskolával a kidolgozott innovációs tervünk alapján. Az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló), differenciált pedagógiai támogatása. Folyamatos szakmai tapasztalatszerzés, látogatások szervezésével (hospitálások, szakmai műhelyek) tudásmegosztás mélyítése, egyenrangú, közvetlen, folyamatos és őszinte munkakapcsolat kialakítás	Programok Rendezvények Közös műhelymunkák, módszertani eszmecsere workshop

		Iskolába hívogató Nagycsoporthoz gyermekek szüleinek szervezett interaktív bemutatkozó értekezlet	Szülői értekezletek
		Jó gyakorlataink aktív résztvevői – Tinódi Lantos Sebestyén Ált. iskola	táncházak hangszerbemutató
		Gyermekek átadása, a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés	értekezlet,
		„Csibe tábor” szervezésének ötlete, segítségnyújtás a megvalósításban – személyes ismerkedés az iskolában.	tábor
4.	Városi Bölcsőde	Bölcsődéből óvodába – átmenet megkönnyítése	intézménylátogatások
		Módszertani ismerkedés – gondozási és nevelési programok megismerése	Értekezlet Megbeszélés
		Óvodába kerülő nem szobatiszta gyermekek gondozása, erre vonatkozó egészségügyi szabályok	Értekezlet
		Gyermekekkel ismerkedés	Bölcsődések fogadása
5.	Társintézmények/ járás óvodák/ Dunaújvárosi Óvodák	Módszertani megújulást, információcserét biztosító összejövetelek. Hálózati tanulás megvalósítása. Elsődleges tevékenységünk a tudásmegosztás.	Konferenciák Előadások, workshopok Műhelymunkák Tematikus megbeszélések, összejövetelek
		Ovifoci találkozók a gyermekeknek	sportrendezvények
		Gyermekjátékok, gyermek táncok megismerése óvodapedagógusoknak	Táncházak szervezése
		Pályázati együttműködések EFOP 3.1.5. Tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása – részvevő óvodák	team munka műhelymunka
Ágazati kapcsolatok – Szakszolgálatok, Szakmai szolgáltatók, Szakmai szervezet			
	Kapcsolati szerv megnevezése	A kapcsolat tartalma	A kapcsolattartás módja
6.	Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat/ FMPSz Enyingi Tagintézménye	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása (logopédia, gyógypedagógia, BTMN fejlesztés)	Fejlesztő foglalkozások Szakértői tevékenységek Szakértői vélemények Kontroll vizsgálatok
		Szűrővizsgálatok eredményeivel nevelési feladatok kitűzése.	3 évesek anyanyelvi felmérés – szülői tájékoztatás! 5 évesek szűrővizsgálata – szülői tájékoztatás Aktuális állapotfelmérés – intézmény és szülő tájékoztatása Pöszeterápia

		Nevelési tanácsadás, nevelési problémák megoldásának segítése a szülők számára	Szülőcsoportok indítása
		Tehetséggondozó műhelyek	Együttműködési megállapodás szerinti tevékenységek, képzések
		Közvetlen segítségnyújtás az SNI gyermekek integrált neveléséhez	Előadás Esetmegbeszélés Szakirodalom ajánlása
7.	Székesfehérvári POK	Szakmai szolgáltatások: szaktanácsadás intézményfejlesztés segítése	Szaktanácsadói látogatás
		OH Bázisintézményi feladatok	Előadások Műhelymunkák
		Projektekben részvétellel belső intézményi innováció támogatása	Koordinációs megbeszélések
		Szakmai-, módszertani fejlesztés	Továbbképzések
8.	Oktatási Hivatal	Gyermek-és intézményi adatszolgáltatások folyamatos vezetése – KIR	KIR Hivatali ügyek – elektronikus adatszolgáltatás
		Óvodaköteles, tanköteles gyermekekkel kapcsolatos ügyintézés, külföldön történő óvodáztatás jelzése a szülők részéről.	Személyes kapcsolatfelvétel a szülőkkel elektronikus adatszolgáltatás
		OH Bázisintézményi feladatok – innovációk, intézmény-fejlesztési területek, jó gyakorlatok bemutatása	szakértői, konzulensi tevékenység Jó gyakorlatok bemutatása
		Kiemelt projektekből való aktív közreműködés, EFOP 3.1.1. Kisgyermekkorai nevelés támogatása EFOP 3.1.5. Tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása	Előadások Továbbképzések Bemutató foglalkozások Szakértői tevékenységek
		Oktatási Hivatal Bázisintézményi feladatai 2020-2023 2023-2026	Szakmai rendezvények, előadások, workshopok szervezése
9.	PTE Tanárképző Központja Debreceni Egyetem GYGYK	„Partnerintézményi” cím Óvodánk elkötelezett a pedagógusjelöltek szakmai fejlődésének támogatásában, mentorpedagógusai pedig elhivatottak a hallgatók felkészítésében. pedagógus jelölteket fogad az Egyetemről az óvodapedagógus-képzés előírt szakmai gyakorlatainak teljesítésére	Mentor tevékenységek Hospitálás Gyakorlatvezetés Záró foglalkozás Értékelés
10.	Egyetemek	Óvodapedagógus és gyógypedagógus hallgatók gyakorlata, záró foglalkozása Kaposvári Egyetem, ELTE Gyógypedagógiai Kar, Károli Gáspár Református Egyetem	Gyakorlat Hospitálás Értékelés
11.	Regionális – és helyi középiskolák, gimnáziumok	Közösségi szolgálat teljesítése	Együttműködési megállapodás Dokumentáció vezetése
12.	Óvoda-pedagógusok Országos Egyesülete	Korszerű pedagógiai módszerek, témák megismerése	Konferencia Előadás Folyóiratok
13.	Modern Óvoda Műhely	Továbbképzési lehetőségek, tehetséggondozás esélyteremtés, standard közeli gyermekek	Konferencia előadás

14.	RAABE kiadó	Óvodai jó gyakorlataink publikálása	Cikkek Értekezések
Ágazatközi kapcsolatok			
	Kapcsolati szerv megnevezése	A kapcsolat tartalma	A kapcsolattartás módja
15.	Család-és Gyermekjóléti Központ	A szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló családok támogatása	Egyeztetés, megoldáskeresés Azonnali jelzés/szóbeli Esetjelző lap Esetmegbeszélésen való részvétel
		Jelzőrendszer tagként feladatok ellátása	Esetjelző lap
		Védelembe vétel, védelembe vett családok segítése, gondozási tervnek megfelelően	Gondozási napló megismerése
		Védelembe vétel felülvizsgálatához óvodai vélemény	Pedagógiai vélemény
		Ágazati jelzőrendszer működtetése	Jelzőrendszeri megbeszélések
		Óvodai szociális segítő	Együtműködési megállapodás szerint és terv szerint
		Adománygyűjtések	Szervezőtevékenységek
16.	Egészségügyi szolgáltatók /gyermekorvos, védőnők	Egészségnevelés, egészségfejlesztés segítése, Prevenció. Fogászati vizsgálatok Ortopédiai szűrés	Szűrővizsgálatok Látogatások
		A védőnő gyermekről szerzett tapasztalatai, az óvodás kor előtti családlátogatások tapasztalatai nagyban segíti befogadási tevékenységünket. A védőnő fontos kapocs lehet a családok és az óvoda között	Megbeszélés közös családlátogatás
		Tisztasági- és egészségügyi állapot szűrése	szűrővizsgálatok
		Speciális ellátást igénylő gyermekek óvodai nevelési feladatai: cukorbeteg epilepsziás ételallergiás - allergiás gyermekek ellátása	Megbeszélés Tanácsadás
17.	Fejér Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Nevelt gyermekek óvodai befogadásának megkönnyítése. Pedagógusok, nevelőszülők feladatai, együttműködés kialakítása	Megbeszélés, fogadóóra gyámokkal, nevelőszülőkkel Intézkedési terv
		Nevelőszülők feladatainak, munkájuk megismerése	Előadások, esetmegbeszélések Pedagógiai vélemények egyeztetése
18.	Eseti gyám/ Nevelőszülő	Intézmények közti kapcsolattartás, a folyamatos kapcsolat kiépítése, közös nevelési módszerek, tapasztalatadás.	Megbeszélés Látogatás Esetmegbeszélés

Kiegészítő kapcsolatok			
	Kapcsolati szervek megnevezése	A kapcsolat tartalma	A kapcsolattartás módja
20.	Enyingi Református Egyházközség / Enyingi Római Katolikus Plébánia	Nevelési időnek nem minősülő időkeretben az óvodai nevelés időtartama alatt hitoktatás megszervezése szülői igény alapján.	Kiscsoportokban hitoktatás
		Templomlátogatások – Enying város nevezetességeinek megtekintése	Helyszíni látogatás
		Családi napok megszervezésében aktív részvétel	Óvodai családi nap
21.	Vas Gereben Művelődési Ház és Könyvtár	Az anyanyelvi nevelés támogatása, irodalmi élmény nyújtása	Könyvtárlátogatások Könyvtárosok Babelőadása
		Közösségi élményszerzés, közösséghez tartozás érzésének erősítése	Programok Ünnepek Vetélkedők
22.	Enyingi Borrend	Óvodánkban hagyománnyá nőtte ki magát a Szüreti felvonulás Balatonbozsokon. A Borrend meghívásunkra minden alkalommal részt vesz a rendezvényen, támogatja annak sikerességét.	Ünneplés, hagyományteremtő kapcsolattartás
23.	Kabóka Lovas-tanya	A város hiánypótló rendezvényeit tartjuk térítésmentesen a lovas-tanyán, segítve az élményhez jutást a hátrányos helyzetű gyermekeknek is.	Rendezvényen aktív részvétel
24.	Nemzetiségi Önkormányzat	HH gyermekek, roma gyermekek támogatása	Rendezvény
25.	Enying Városi Sportegyesület	Az Intézményi Bozsik Program és az egyesületi Bozsik összekapcsolása és a birkózó szakosztállyal folyamatos együttműködés	Együttműködési Megállapodások Közös Programok
26.	„Boróka” Mozgássérült Gyermekekért Alapítvány	Hanyagtartással, mozgásproblémával rendelkező gyermekek úszásoktatása, tornája.	Együttműködési megállapodás
27.	Nyugdíjas Klubok	Az idősekkel kapcsolattartásunk a hagyományörzés, ünnepek köré csoportosítható. Az idősek tiszteletére való nevelés színtere.	Ünnepek, rendezvények

4. Gyermekkép, óvodakép

4.1. Gyermekkép

Minden gyermek személyiség. Egyedi, egyszeri, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermekfejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Óvodai nevelésünk eredményeként az óvodából kikerülő gyermeket

- kreativitás
- nyitottság
- boldogság
- kiegyensúlyozottság

jellemezze.

4.2. Óvodakép, küldetésünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Küldetésünk: óvodánk nevelőtestülete egy olyan óvodai légkör létrehozására törekszik, melyben a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával felkészítik a gyermekeket az önálló döntések meghozatalával arra, hogy vállalják cselekedeteik, döntéseik következményeit és hogy megállják helyüket egy állandó változásokkal, kihívásokkal teli világban.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítse, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének, tehetséggondozási és hátránykompenzációs képességének erősítését. Az óvodai eszközök az élet minden területén felkészítik őket a mindennapi életre éppúgy, mint a tudományok felfedezésére, a kulturális érték megőrzését szolgáló anyanyelvi nevelés hozzárendelésével és a szabad játék lehetőségének megteremtésével.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést,
- valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Személyiség szabad kibontakoztatása a játékon keresztül

Innovatív

Rugalmas

Otthonos

Megértő

Boldog

Oldott

Nyitott, környezettudatos

Toleráns

Ovó-védő

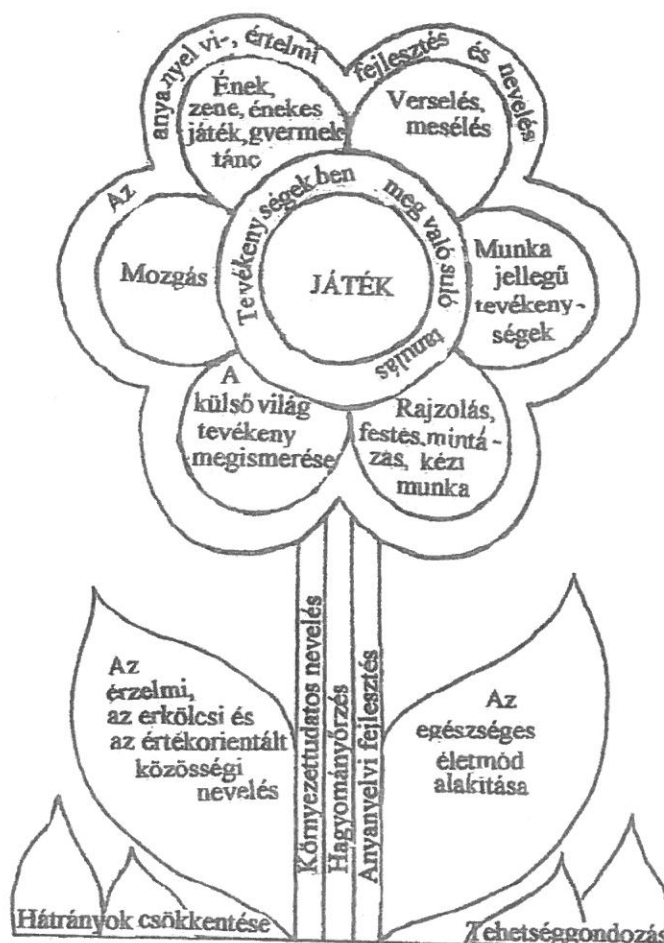
Gazdag ismereteket nyújtó

Aktív

Tevékeny

Óvodai légkör megteremtés

5. Nevelési rendszerünk modellje

„Minden gyerek Egyedi,
és mint ilyen joga van elvárni
személyisége tiszteletben tartását,
szüksége van arra, hogy a saját
ritmusának megfelelően éljen és pihenjen,
joga van hogy ne legyen mindig tiszta
és tökéletes,
joga van hibázni,
szüksége van a feltalálásra és alkotásra,
szüksége van esztétikai érzelmekre,
joga van bármilyen tudás megszerzésére.”

/Celestin Freinet/

6. Óvodai nevelés általános feladatai

6.1. Alapelvek, pedagógiai alapvetések

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi és erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz; fejlődési üteméhez.

A **játék** az óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a gyermek legelemibb pszichikus szüksége. Ebből következően a gyermek 7–9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját. Az óvodás gyermek létformája a játék. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A kötetlenül szervezett mindennapi mozgás biztosításával, egészséges fejlődésüket biztosítjuk

A **munkajellegű tevékenység** is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet. A gyerekek szabad tevékenységének maximális figyelembevételével, belső igényének megfelelő környezet biztosításával, az ember és a természeti környezetünk szeretetére, megővésére nevelünk.

A **tevékenységekben megvalósuló tanulás** az a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja. Célunk, hogy megtapasztalják, a tanulás nem más, mint örömet és élvezetet találni kíváncsiságuk kielégítésében.

Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.

Nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira

épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

A gyerek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

A sajátos nevelési igényű gyermek joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés az óvodai dolgozók legfontosabb feladata. Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a más gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolatok során pozitív, kedvező hatások, élmények érhék. Célunk, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknak társra, ha kell, természetes támaszra találjon.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Nevelési cél, hogy a gyermeknek igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor – ha arra van igénye – egyedül is tevékenykedhessen. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák. Biztosítjuk, hogy a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

6.2. Helyi nevelési feladataink

A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz.

Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított.

Nevelési cél, hogy óvodáskor végére, iskolára alkalmas gyerekeket bízunk a szülőkre.

Az alapelvek érvényesítése során figyelembe kell venni:

- a magyar nemzeti kultúrát, hagyományait,
- az inkluzív pedagógia cél- és feladatrendszerét,
- a játék, az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepét,
- a gyermek fejlődésének nyomon követését

Elemi szokások, viszonyulások kialakítása ember és ember; ember és természet; ember és tárgyi világ között.

Nevelőmunkánk a családi nevelés kiegészítője, alkalmanként helyettesítője.

Óvodáskor végére a gyermek feleljen meg az iskolaérettség kritériumainak értelmi, érzelmi és testi fejlettség szempontjainak.

Óvodai nevelésünk az egész emberi személyiség teljes kibontakoztatását szolgálja, megtartva a gyermek egyéniségét, érdeklődését, önkifejezését.

A pedagógusok utasítások helyett lehetőségeket kínálnak, alkalmakat teremtenek, modell mintát nyújtanak különböző tevékenységekre, emberi magatartásformákra.

A gyermeket a felnőttek világa érdekli. Közben felfedezi az emberek társadalmi feladatait, kapcsolatait, természetes környezetét, amelyben aktívan kíván részt venni.

Az óvodások gondolkodása szemléletes, cselekvő – érzékelésen, észlelésen alapszik, vagy emlékképeken keresztül arra vezethető vissza. Az érzékelés, észlelés, megfigyelés fejlesztésére hangsúly helyezünk, erre tudjuk építeni az emlékezet, gondolkodás fejlesztését.

6.2.1. Kiemelt feladataink:

Óvodai nevelésünk alapvető célja a 3-7 éves gyermekek sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztése. Figyelembe véve életkori sajátosságukat, egyéni fejlettségüket, önmegvalósítási szándékukat, gyermeki szabadságjogaikat.

- Az anyanyelvi fejlesztés és a kommunikáció különböző formáinak alakítása nevelő tevékenységünk kiemelt célja;
A veszélyeztetett, ingerszegény, gyenge verbális képességű anyanyelvi környezetből érkezők felzárkóztatása, fejlesztése. Tehetségműhely működtetése.

Vas Gereben utca	ÓVODÁNKKÉNT MUNKATERV SZERINT
Rákóczi utca	ÓVODÁNKKÉNT MUNKATERV SZERINT
Kossuth utca	ÓVODÁNKKÉNT MUNKATERV SZERINT
Balatonbozsok	ÓVODÁNKKÉNT MUNKATERV SZERINT

- A néphagyományokon keresztül végzett tevékenységekkel lehetőség biztosítása a szabad önkifejezésre. Különféle technikai eljárások széles körű alkalmazásával a helyi néphagyományok, népi eszközök, népi kismesterségek alaposabb megismerése, tehetséggondozás, felzárkóztatás.

Vas Gereben utca	ÓVODÁNKKÉNT MUNKATERV SZERINT
Rákóczi utca	ÓVODÁNKKÉNT MUNKATERV SZERINT
Kossuth utca	ÓVODÁNKKÉNT MUNKATERV SZERINT
Balatonbozsok	ÓVODÁNKKÉNT MUNKATERV SZERINT

- Környezettudatos nevelés az óvoda pedagógiai küldetésének szellemiségében hangsúlyosan jelen van a környezettudatosságra nevelés és a mindennapok pedagógiai megoldásaiban is a környezeti nevelés prioritások alapján működik.
Óvodáinkban szeretnénk sajátos arculatot kialakítani, közvetlen kapcsolatokra építve, a gyermekek igényeit kielégítve, a kihívásokhoz rugalmasan alkalmazkodva.

Vas Gereben utca	SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS, KOMPOSZTÁLÁS
Rákóczi utca	MADÁRBARÁT ÓVODA
Kossuth utca	ELVENKERT/ISKOLAKERT PROGRAM -RAKLAP KERT
Balatonbozsok	ELEVENKERT/ISKOLAKERT PROGRAM - ÓVODA KERT

Kiemelt feladataink megvalósítását munkaközösségek segítik:

Anyanyelvi munkaközösség

Hagyományörző munkaközösség

Környezetvédelmi munkaközösség

„Kockakör”-logikai munkaközösség

A programokat éves bontásban – munkaközösségek munkatervei alapján, a feltételrendszerekhez igazodva, az udvarok adottságát, nevelési célkitűzéseket figyelembe véve valósítjuk meg.

6.2.2. Intézményünk „Jó gyakorlatai”

Kiemelt feladataink megvalósításának több éves gyakorlataként kialakult intézményünk két „Jó gyakorlata”:

- Hagyományok, népi kismesterségek a népmesék tükrében
- Kompetencia alapú programcsomag komplex fejlesztési terveinek alkalmazása az anyanyelvi és kommunikációs nevelésben.

Amelyek bázisintézményi tevékenységeinkkel, tehetséggondozó tevékenységeinkkel egészülnek ki.

- “Kocka-kör” projektjei
- Óvodakertek

Az OH pályázati keretében intézményünk fogad olyan óvodákat, akik bázisintézményi jó gyakorlatunk iránt érdeklődnek.

Továbbra is beépítjük nevelési programunkba a jól bevált gyakorlatokat. Fenntartásuk fontos feladatunk.

6.2.3. Címek, elismerések

- Zöld óvoda címet 2012-ben kapta meg intézményünk, ismételt elnyerésére további terveket készítünk, kihasználva az óvodák adta lehetőségeket.
- Vöröskereszt Bázis óvodaként továbbra is aktívan részt veszünk a családokat és a város lakosait is bevonva a Vöröskereszt munkájában, korosztálynak megfelelő népszerűsítésében. Segítjük a pedagógiai programunkban megfogalmazott egészségfejlesztési tevékenységek megvalósulását, kiemelten az egészséges táplálkozás, a mindennapos testmozgás, a testi és lelki egészség fejlesztése, a bántalmazás és erőszak megelőzése, a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás, a személyi higiéné területére terjednek ki. „Vöröskereszt Hét” keretében szakemberek segítségével valósítjuk meg a Bázis Ovielnök által készített tematika alapján.
- PTE Partnerintézményi cím: 2017 - ben a Pécsi Tudomány Egyetemen óvodapedagógus hallgatók mentorálásával kapcsolatos partneri együttműködési megállapodást kötöttünk, melyben két mentorpedagógus szakvizsgával rendelkező óvodapedagógusunk vállalta a hallgatók szakmai gyakorlati felkészítését.
- Oktatási Hivatal Bázisintézményi Cím: 2020 januárjában pályázatot nyújtottunk be az oktatási hivatalhoz e cím megnyerésére. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy pályázati anyagunk alapján pozitív elbírálásban részesültünk, s ezáltal bizonyítást kaphattunk szakmai munkánk minőségéről. 2023-ban ismét elnyertük e megtisztelő címet.
- 2020/21-es nevelési évtől csatlakozunk a „Boldogovi” programhoz, mely további szakmai közeledést feltételez a helyi általános iskolákkal.

6.3. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel igényének kialakítása az óvodások életének szerves része. Magába foglalja a gondozást, testi nevelést, az egészség megőrzésével kapcsolatos teendőket, fogalmakat, a mozgásigény kielégítését. Óvodai kereteken belül biztosítjuk óvodásainknak a változatos mozgásfejlődési lehetőséget „Ovifoci” program

keretében. Az egészséges életmódra nevelés segíti a gyermek lelki, egészségmegővő szükségleteinek kielégítését, előmozdítja fejlődését, növekedését, jó közérzetét. Megalapozza a nevelési hatások optimális érvényesülésének feltételeit.

Gondozási feladatok az életkori sajátosságok változásához igazodnak.

A gyermeket engedjük szabadon mozogni, szükség szerint WC-re menni, vizet inni, tisztálkodni a nap bármely szakaszában. A gondozási tevékenységek kiemelt jelentőségűek a gyermekekkel történő kapcsolatépítés, önállóságuk fejlődésének elősegítése céljából. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszik lehetővé, alakítják a gyermekek énképét, segítik önállóvá válásukat. A tevékenységben a felnőtt- óvónő, dajka, szülő-a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva ad segítséget, és tanítja, gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhatnak. A környezet higiénijának, esztétikájának igényét a folyamatos szokásrendszerrel alakítjuk, önálló munkavégzésre ösztönözzük.

Vöröskeresztes Bázis Óvodaként a mindennapokban figyelünk az egészséges táplálkozás kialakítására, évente „Egészség Hét” keretében szűrővizsgálatokat és programokat szervezünk, családokkal közös tevékenységek keretében.

Cél:

A gyermekek egészséges életmód iránti igényének megalapozása, életvezetési készségek fejlesztése, alakítása, formálása, testi-lelki egészség biztosítása.

Feladat:

Az óvodapedagógus feladata az egészséges, biztonságos környezet biztosítása, a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése. A gondozási feladatok ellátása során is kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egyéni képességeihez igazodó, differenciált bánásmódra, önállóságuk fokozása érdekében. Különböző mozgásformák biztosításával, változó körülmények közti végzésével harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése. A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése, az egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése mindennapos feladat. Kiemelten kezeljük a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítását, a környezettudatos magatartás megalapozását. Komplex tervezéssel, a munkaközösségek munkaterveiben meghatározottak szerint, a gyermekek folyamatosan részt vesznek a környezetük óvásában, gondozásában. Ehhez számukra sokféle módszert és megfelelő tanulási környezetet biztosítunk.

Nagy figyelmet fordítunk az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására; megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátására.

Folyamatosan kapcsolatot tartunk óvodaorvosunkkal és a védőnővel, akikkel közösen valósítjuk meg az óvodára vonatkozó védőnői munkatervet. A munkaterv kiemelt részeként tervszerű és egyeztetett a személyi higiénés és fejtevésségi vizsgálat elvégzése, egészségnevelő-egészségfejlesztő foglalkozások tartása, szülők tájékoztatása.

A fejlesztés tartalma:

Telephelyeink más-más adottságokkal rendelkeznek. Egyik sem óvodának épült, így a meglévő hiányosságokat lehetőségeinkhez mérten pótoljuk, illetve több szervezéssel kompenzáljuk. Udvaraink módot adnak a változatos tevékenységekhez. Megfelelő szinterei a kialakított játszóhelyek, homokozók, pihenőhelyek, mászóakák.

Az épületek elrendezése adott. Az öltözők /közös helységek/, foglalkoztatók zsúfoltak, felhasználásuk több célú. Minden berendezése a gyermekek méretének megfelelő, könnyen tisztán tartható, felújításuk folyamatos.

Minden óvoda külön, jellel ellátott törölközővel, ágyneművel rendelkezik, ezeket szükség szerint cseréljük, a fertőzések elkerülése végett fertőtlenítyük. A takarítás, fertőtlenítés az előírásoknak megfelelően az óvodában történik.

Csak egészséges gyermekeket fogadunk, a napközben megbetegedetteket megfelelő orvosi ellátás után elkülönítjük, a szülőt értesítjük. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkát szervezünk. A vészesületett rendellenesség kiszűrésében az óvoda gyermekorvosa segít.

Feladatunk a hanyag tartásból eredő tartási rendellenességek megelőzése.

Az életkornak megfelelő helyes életritmus az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ennek megfelelő eltérő igényeket vesszük figyelembe.

Több programot szervezünk a családokkal – nyitott óvoda –, melynek az együttléten felül fő célja az életvezetési készségek fejlesztése, az egészséges életmód kialakítása a mindennapokban. (Egészség hét szervezése, sport hét). Törekszünk arra, hogy a mindennapi gondozással kapcsolatos tevékenységek során is fokozódjon a gyermekek önállósága, problémamegoldó képessége, mérlegelő gondolkodása, rugalmas alkalmazkodóképessége.

6.3.1. Egészségügyi szokások kialakítása

Táplálkozás

A növekedés és fejlődés legfontosabb feltétele a táplálkozás. Az óvodában háromszori étkezést biztosítunk.

A gyerekek megfelelő összetételű – háromszori étkezésben a napi tápanyagszükséglet 60-70%-át kapják meg. Az aktuális étrendet kifüggesztjük, hogy a szülők az otthoni étkezéseket ehhez igazíthassák. Közösön ügyelünk arra, hogy a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztását csökkentsük, a zöldségek és gyümölcsök, valamint a tejtermékek fogyasztását ösztönözzük. A különböző ételallergiával rendelkező gyermekek számára szakorvosi javaslat alapján külön étkezést biztosítunk. Rossz táplálkozási szokásaikon fokozatosan, tapintatosan alakítunk. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A csoportban dolgozók és a szülők segítségével megismerjük ezeket, és kellő toleranciával figyelembe vesszük az egyéni étvágybeli különbségeket. Később ösztönözzük a gyermekeket a kóstolásra, ízlelgetésre, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására. Figyelembe vesszük az egyéni étvágybeli különbségeket. Saját jellel ellátott pohár és kancsó biztosításával gondoskodunk arról, hogy a gyermekek a nap bármely időszakában (csoportszobában és az udvaron egyaránt) kiszolgálhassák magukat folyadékkal. A szülők megfelelő tájékoztatásával, folyamatos, egyénhez igazított segítségnyújtással a különböző partnerekkel - gyermekorvos, védőnők, étkezést biztosító szolgáltató - együttműködve törekszünk a gyermekkori elhízás megelőzésére, túlsúlyosság kezelésére. A szülőket meggyőzzük az egészséges táplálkozás, a megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztása, a terítési szokások otthoni alkalmazásának fontosságáról. Nagy gondot fordítunk az esztétikus terítésre, önkiszolgáló tevékenységek biztosítására (pl. leves merítése, kenyér megkenése, zöldséges tálakból önkiszolgálás, esetleg fogyasztásra előkészítés, kés-villa használatának segítése), kulturált étkezési szokások kialakítására, megfelelő táplálásra, helyes étkezésre, nyugodt, nem sűrgető körülményekre, és a személyi higiénára.

Testápolás

A testápolás az egészség védelmét, testünk, ruházatunk gondozását, rendszeres és szükség

szerinti tisztálkodásukat és a tisztaság iránti igényüket fejleszti. Kezdetben a felnőtt és gyermek közötti bensőséges kapcsolat, hatékony kommunikáció segít, majd ezt felváltja a folyamat megtanítása, az igény szerinti kézmosás, haj, köröm és fogápolás. Mindig elegendő időt teremtünk nekik önmaguk igényes kiszolgálásához. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között, ezért a differenciálásra itt is megfelelő, praktikus módszereket vezetünk be. Pl. megfelelő személyi feltételek esetén lassabban tisztálkodókat előbb visszük ki a mosdóba, kis létszámú csoportokban, hogy ott senkinek ne kelljen egymásra várakozni. Csoportigény szerint vizuális ábrákkal segítjük a folyamatok megismerését, betartását.

Kiemelten a vírusos időszakokban, de a mosdók adottságától függően a mindennapokban papírtörölközőket is használunk.

A WC-k intimitása megoldott, a nap bármely időszakában korlátozás nélkül használhatják.

Öltözködés

Az öltözködés, védekezés az időjárás változásaival szemben, egyben fejleszti a gyermek önállóságát és az időjáráshoz való alkalmazkodó képességét. Biztosítjuk az egyéni tempót, önellátást, szükség esetén segítséget nyújtunk. Előtérbe helyezzük a kiscsoportban történő készülődést, Pl. a kisebbekkel korábban megyünk az öltözőbe, még a nagyobbak a csoportszoba rendezésében segítenek. Legyen réteges /melyből szükség szerint tud levetni, felvenni/. A nap folyamán viselt lábbelijük kényelmes legyen.

A szülőktől kérjük a praktikus, réteges öltözködésben legyenek partnereink a mindennapokban kérünk még váltó ruhát, tornaruhát, csereruhát, cserecipőt, - a hagyományokhoz igazodva alkalmi és ünneplő ruhát.

Mozgás, edzés

Az egészség megőrzéséhez nagyon fontos az edzés, a rendszeres csoportokban, tornaszobákban végzett szabad mozgáslehetőség, illetve a mindennapi szabad levegőn végzett mozgás. A mozgással töltött idő fokozza erőnlétüket, ellenálló képességüket, ezért sokat tartózkodnak a friss levegőn. Az egészségfejlesztő testmozgást az egyéni szükségletekhez-, igényekhez-, képességekhez igazodva valamennyi gyermek számára minden nap biztosítjuk, törekedve olyan kooperatív mozgásos játékok alkalmazására, melyek a gyermekek valamennyi (testi- érzelmi- értelmi-verbális) képességét hatékonyan fejlesztik. Ezen a területen is előtérbe helyezzük az innovatív módszerek, eszközös játékok (Mozgáskotta, Így tedd rá...) tudatos alkalmazását, zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos gyakorlatok, népi játékok, táncok használatát. Télen, nyáron rendszeres a levegőzés, napfürdőzés. Évente szervezünk vízhez szoktatást, úszást, kirándulásokat, sétákat a természetbe. Lehetőség nyílik a mozgásformák gyakorlására, új dolgok kipróbálására. Az így szerzett tapasztalatok segítik a gyermeket önmaguk megismerésében, önbizalmuk növekedésében.

Pihenés, alvás

Életkori sajátosságuknál fogva, elengedhetetlenül szükséges a megfelelő pihenés. A reggel korán érkezőket igény szerint lefektetjük, nyugodt körülményeket biztosítva számukra. Az ebéd utáni pihenés mesével, dallal kezdődik. Az alvás nem kötelező, de a nyugalom és a csend minden gyerektől elvárás. Egyórai nyugodt pihenés után az óvodapedagógusok lehetővé tehetik, hogy a nem alvó (6-7 éves) gyermekek felkelhessenek, illetve igény szerint tovább pihenhessenek. Pihenésüket kedvenc tárgy, játék segítheti. Kényelmes, zavaró ruhadarabok nélkül aludhatnak, a folyamatos légcsere biztosított.

A fejlődés várható jellemzői

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- Étkezések során alakuljon ki az önkiszolgálás (merés, kenés, szeletelés, öntés) és a másokért végzett tevékenységek (naposi munka), valamint a kulturált étkezés igénye.
- Tudjanak önállóan kezét mosni, körömkefét használni, ruhájuk ujját feltúrni, a jellel ellátott törölközőjükbe kezüket szárazra törölni.
- Rendeltetésszerűen használják a WC-t, ügyeljenek a mosdó rendjére.
- Tartsák rendben hajukat, igényeljék rendezettségüket, ápoltságukat.
- Önállóan mossanak fogat, fogápoló szereiket tartsák tisztán.
- Köhögéskor, tüsszentéskor helyesen használják a zsebkendőt.
- Ruhájukat önállóan vegyék fel és le, rendben tegyék a jelükhöz. Ha melegük van, vagy fáznak, segítsenek magukon. Cipőfűzőjüket tudják bekötni. Igényük legyen a rendezett külsőre.
- Önállóan tevékenykedjenek, szolgálják ki magukat. Esztétikusan terítsenek, felmérve szükségleteiket, önállóan merítsenek, öntsének. Tisztán étkezzenek, kulturáltan viselkedjenek. Megfelelően használják az eszközöket, ügyeljenek az asztal esztétikai rendjére.
- Fordítsanak gondot saját személyük és környezetük rendjére, gondozására. Az eszközökkel, berendezésekkel óvatosan bánjanak. A foglalkoztatók rendjének helyreállításában segítsenek.
- Váljon igényükké a rendszeres levegőzés, mozgás, tornázás. Szívesen vegyenek részt közös mozgásos tevékenységben, játékban. Barátkozzanak meg az uszoda vizével, jelentsen biztonságos közeget számukra.

Lelki egészség fejlesztés, viselkedési szokások alakítása

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodását és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére. Mivel az óvodás gyermek érzelmi beállítottságú, szocializációja az érzelmi neveléstől függ. Megalapozásához elengedhetetlen a gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedésének modell értéke.

Feladatunk az óvodában a társas beilleszkedés (integráció) megvalósítása, a normatartás (adaptáció) elsajátítása és a tevékenységek gyakorlása. Az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása, a hibás viselkedési módok kezelése, a stressz hatások kompenzálása, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása fontos feladatunk. Szükség esetén esetmegbeszélés kezdeményezése. A feladatok komplex módon kapcsolódnak valamennyi feladathoz, átszövik az óvodai tevékenységeket. Jól szolgálják a feladat megvalósítását, a Boldog Óvoda program tematikái is.

6.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek, jellemző magatartási sajátossága az érzelmi beállítódás. A gyermekek érzelmi kötődésének alakulása érdekében fontos, hogy az óvodába érkezőt biztonság, otthonosság, állandó értékrend, derűs, szeretetteljes családi légkör vegye körül. Ez az életkor kiemelt jelentőségű az „én” fejlődés szempontjából.

3-4 év közösségben eltöltött idő alatt jut el a személyiségfejlődés olyan fokára, ahol a kezdeményezés, az együttműködés, a szociális magatartás, a viselkedés együttesen jelenik meg.

A nevelés folyamatában az egyén és a közösség nevelése szervesen összefonódik. A csoport az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja, a közösen átélt élmények fejlődésüknek serkentői. Módosíthatják viselkedésmódjaikat, egészséges összehasonlítási lehetőséget kínálnak, alakul önértékelésük.

A szociális tanulás legfőbb eszköze az utánzás, társ és a felnőtt modell érzelmi elfogadásából eredő utánzás. Nyitottságára építve, az óvoda segíti a gyermeket a természetben és emberi környezetben megmutatkozó jó és szép meglátásában, tiszteletében, megbecsülésében.

Cél:

A gyermek tanuljon másokkal érintkezni és együttműködni. A szűkebb és tágabb társadalmi környezet erkölcsi normáinak elfogadása során „én tudata” egységesen fejlődjön.

Az óvodai és családi nevelés eredményeként sajátítsa el életkorának megfelelő, az iskolai beilleszkedést biztosító közösségi beállítódást, magatartást, a pozitív érzelmi viszonyulást.

Feladat:

Az óvoda segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, az „én tudat” kialakulását. Egyéniségének tiszteletben tartásával támogassa érvényesítő törekvéseit. Teremtse lehetőséget a társas szükségletek kielégítésére, közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlására. Nevelésükben kapjon teret a másság elfogadása, modellértékű, ezáltal kiemelt szerepet kap az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése, mely modell értékű.

Fontos feladatunk a bántalmazás, erőszak megelőzése.

A fejlesztés tartalma:

Emberi és tárgyi feltételek biztosítása a szocializációhoz, közösségi neveléshez

A gyermek első találkozása az óvodával, annak emberi és tárgyi környezetével, alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő érzelmeit. Barátságos, derűs légkör kialakítására kell törekednünk, mert ez a gyermeknek biztonságérzetet ad. Az óvodapedagógus – gyermek, a gyermek – gyermek szeretetteljes kapcsolata lehet az alapja a szociális viselkedésminták átvételének, normák, szabályok elfogadásának. Nagyon fontos ezért az érzelmi támaszt nyújtó, melegséget sugárzó nevelői beállítottság, derűs, félelmektől, szorongásoktól mentes alaphangulat, mely aktívabb tevékenységre serkent.

Folyamatos napirenddel, kedvük, érdeklődésük szerinti választási lehetőséget biztosítunk. Teret, időt, eszközt, lehetőséget kínálunk a szabad választáshoz /kivel mit és hogyan játszassanak. Olyan tárgyi környezetet teremtünk, mely lehetővé teszi a gyermekek mozgás- és játékgigényének kielégítését, ügyelve arra, hogy annak alakításában ők is tevékenyen részt vehessenek, biztosítva ezáltal motiváltságukat, kreatív alkotóképességük fejlődését. A

gyermek állandóan tevékenykedtető lény, ezért személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. Szükség van céltudatos, de rugalmas szervezésre. Az állandó tevékenykedés igényét kielégítve úgy alakítjuk a napirendet, hogy az megfeleljen az egészséges fejlődéshez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeknek. Biztosítva a gazdag, színes, változatos tevékenységhez az időt, helyet, az aktív és passzív pihenés váltakozását, életkornak és egyéni szükségletnek megfelelően. Közösségi életünk színtereit otthonossá tesszük kuckókkal, leválasztott sarkok kialakításával, hasonlatossá téve az otthon jellegével, intimitásával. A derűs légkör alapozza meg az érzelmi kötődések kialakulását. A dolgozók magatartása, a gyerekekhez való viszonya, bánásmódja segítsen a közösségi élet megszerettetésében, elfogadásában.

Kapcsolatok kialakítása

Felnőtt – gyermek

A gyermek érzelmi beállítódása miatt, csak a kialakult szeretetteljes kapcsolat lehet alapja a pedagógiai munkának /új ismeretek megértése, feldolgozása, viselkedési minták átvétele, szabályok elfogadása, konfliktusok feloldása/. Az óvónői magatartás modellje az egész személyiségre hatóan befolyásolja a kialakuló csoportszellemet. Mintaként szolgál egy-egy gyermekhez való viszonya, a másság elfogadása, megértése. A gyermekközpontúság mellett nagy hangsúlyt fektetünk a befogadó nevelésre is. Értérendszeret közvetítünk, így cselekedeteinknek, a helyes elfogadását, a helytelen elutasítását kell mutatnia. Magatartásunkat határozottság, ugyanakkor őszinteség, barátság, szereteten alapuló elfogadás jellemezze. Valamennyi dolgozó azonos nézeteket valljon, a követelményeket azonos elvek szerint valósítsák meg. Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Gyermek – gyermek kapcsolat

A csoportok alakulásának első nagy eredménye, ha a gyermekek jól érzik magukat a közösségben, számon tartott helyük van a társaik között. A kortársi kapcsolatokat csak az óvodai közösségek /- a családokon kívül-/ biztosítanak. A meghitt barátságok több tekintetben is számottevőek. A csoportélet segít, lerövidíti a tapasztalatszerzés útját, lehetőséget teremt a probléma többirányú megközelítésére, megoldására. Az óvodapedagógus modellértékű befogadó attitűdje, a különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára fejleszti a személyiségüket, egymáshoz való viszonyukat.

Ahogy a felnőttek is mintát jelentenek, így egymásnak is modellt nyújtanak. Egymástól átvesznek szokásokat, és ezek része állandósul.

A szocializáció folyamatában figyelniük kell arra, hogy az „én tudat” megerősödjön, „én kép” a különböző tevékenységek során és kapcsolatokban differenciálódjon. El kell érniük, hogy odafigyeljenek egymásra, legyenek képesek beleélni magukat mások helyzetébe, annak ellenére, hogy minden gyerek egy önálló egyéniség. Segíteni kell az egymáshoz közeledő gyermekek kapcsolatteremtését, a kialakuló mikro csoportok és azonos érdeklődésen alapuló barátságok kialakulását. A különböző tevékenységek végzése közben, együttműködve oldjanak meg feladatokat, tapasztalják meg a közösen végzett tevékenységek örömteliségét, eredményességét. A testi épséget nem veszélyeztető konfliktushelyzetek megoldását, kezelését lehetőség szerint önmaguk oldják meg. Az óvónő adjon segítséget annak a

gyermeknek, aki társától elszenvedett bánat, sérelem miatt fordul hozzá. Fontosnak tartjuk a másság elfogadását /külső és belső jegyek/.

Az ünnepek, hagyományok, a gazdagon motivált cselekvési lehetőséget biztosítanak. Az ünnep fényét emelik a bensőséges keretek, a feldíszített óvoda, a gyermek számára egyet jelent az ünneplő ruhával. Az ünnepnapok a mindennapoktól tartalmában és külsőségeiben egyaránt eltérnek, alkalmanként, a szülők is résztvevők. Az ünnepek szinterei jellegüktől függően csoport-, óvodai egység-, vagy az egész óvoda szintjére kiterjednek.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek a hazaszeretet a szülőföldre és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére, megismerje szülőföldje értékeit.

Befogadás

Az óvoda életével az első találkozás befolyásolja a gyermek óvodához fűződő későbbi kapcsolatát. A családból, eltérő környezetből /szociális és érzelmi/ érkező gyermekek más módon fogadják el az óvodát. Ebben az időszakban mindenféle érzelmi megnyilvánulás természetes, hiszen a gyermekek bizonytalanságot, félelmet, tartózkodást érezhetnek. Még a legjobb előkészítéssel beszoktatott gyermeket is megzavarhatja az új környezet, a számára új tevékenységek, új gyerekek.

Az óvodai életet megelőzi egy előzetes családlátogatás, előre tervezett programok, szülői értekezletek, nyílt hetek ahol megismerkedünk a gyerekekkel, szülőkkel, környezetükkel, megalapozva a pozitív érzelmi viszonyulást. Megfigyeljük a gyermek családban elfoglalt helyét, az érzelmi kapcsolatokat. A befogadás módjáról a szülő dönthet, az óvodapedagógussal egyeztetve, lehetőséget adva az előzetes látogatásokra, ismerkedésekre. Magukkal hozhatják a biztonságérzetet fokozó kedvenc játékokat, figyelembe vesszük az egyéni szokásaikat. A bölcsődéből érkező gyermekek számára is új az óvodai környezet. Az eltérő szokásrendszerhez való alkalmazkodás, a környezet változása számukra is törést jelenthet. A befogadás folyamatában fokozatosan, tapintatosan közelítjük gyerekeket az óvodai élet szabályaihoz. Óvodai életünk szinterei, barátságot, derűt sugárzó légköre, a felnőttek érzelmileg elfogadó magatartása, egyéni bánásmód, megkönnyíti számukra az óvodai élet elfogadását. Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direkter módszereit is.

A társadalmi változásokra folyamatosan és naprakészen reagálva fontos feladatunknak tarjuk a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek befogadását, kultúrájuk megismerését, megismertetését a gyerekekkel.

Közösségi szokások kialakítása, értékek, normák közvetítése

A gyermek fejlődése társas kapcsolatok rendszerében valósul meg. Tartalma ezekben, valamint az ezeket kísérő élményekben, kapcsolatokban formálódik. A közösségi szokások kialakításának előfeltétele a közösségi életbe való beilleszkedés. Meghatározzuk az együttélés szabályait, szokásokat, normáit, segítjük az azokhoz való alkalmazkodást, és következetesen betartatjuk azokat.

A szokásrendszer kialakításának folyamata a valamennyi felnőtt személyes példamutatásán keresztül valósul meg /reggeli üdvözlés, a hiányzó számoltartása, kérés, megköszönés, segítségadás, vigasztalás, igényes türelem, elismerés, egymás értékelése/. A folyamat alapja a gyermek megismerése, az egyéni bánásmód alkalmazása.

Minden kapcsolatteremtés lényege a bizalom. Ebben a kapcsolatrendszerben fontos szerepet

kap az egyén, a közösség érzéseinek, igényeinek a tiszteletbe tartása. Megnyilvánulhat apró gesztusokban, kommunikációs helyzetekben, szavakban egyaránt. A tisztelettel karöltve mutatkozik a megbecsülés, a csoport és a felnőtt közösség tagjainak egymás iránt érzett megbecsülése. Figyelnek egymásra, értékelik egymás munkáját, produktumait. Tevékenységeikben megjelenik a tapintatos, figyelmes magatartásforma /szomorú gyermeket megvigasztalják, mások számára örömet okoznak, segítenek egymásnak/. A közösséghez való tartozás, közösségért végzett feladatokat is feltételez. A felelősségérzet, kötelességtudat alakulása során fejlődik türelmük, megtanulják vágyaik, kívánságaik késleltetését. Nevelőmunkánk során tapintatosan neveljük önfegyelemre. A gyermek saját céljait a csoport normájához alkalmazkodva valósítsa meg, módosítsa, esetleg mondjon le róla. A gyermekcsoportokban a vezető tulajdonságokkal rendelkező gyerekek képességeiket a közösség érdekében fejtsék ki. Ne mindig, és ne csak ezek a gyerekek vállaljanak vezető szerepet. Az óvodai élet változatos tevékenységrendszere biztosítja az önértékelést fejlődésének az alakulását. Minél fejlettebb a gyerek kudarctűrő képessége, annál nagyobb a csoportélet harmóniája. A társas kapcsolatok alakulását jelentősen befolyásolja a szóbeli érintkezés fejlettsége. A meghitt beszélgetések segítenek egymás kölcsönös megismerésében és megértésében. A jó érzelmi kapcsolatok serkentőleg hatnak a beszédkedvre, fokozódik az egymásra figyelés, az igényes türelem.

A fejlődés várható jellemzői

- A kialakult szokások természetes igénnyé válnak.
- A gyermekekben alakuljon ki én tudatuk, erősödjének pozitív érvényesítő törekvéseik.
- Legyenek képesek kapcsolatot teremteni, és azokban együttműködni.
- A közös és egyéni tevékenységben aktívan vegyenek részt, fogadják el, és tartsák be a megkívánt magatartásformákat.
- Figyelmesen, türelemmel hallgassák meg az óvónők és társaik közlését.
- Alkalmazkodjanak egymás igényeihez, akaratukat vessék alá másoknak.
- Érdeklődjenek egymás iránt, tartsák számon hiányzó társaikat, becsüljék meg egymás munkáit.
- Viselkedésüket a tisztelet jellemezze a felnőttek és egymás iránt. Legyenek udvariasak, köszönjenek, a vendégeket fogadják.
- Tudják, érezzék, hogy egy összetartozó csoport tagjai.
- Váljon természetes szükségletté a közös tevékenység. Végezzenek az óvónő vagy társ kérésére, esetleg saját kezdeményezésre a közösség számára hasznos feladatokat. Magatartásukat a természetes segítőkészség jellemezze.
- Örüljenek az elért eredményeknek, sikereknek, bízzanak egymásban és önmagukban.
- A megkezdett munkát fejezzék be, érezzék felelősséget.
- Alkalmazkodjanak a szabályokhoz, fogadják el az alá- fölé és mellérendelési viszonyokat. Szükségeiknek kielégítését tudják késleltetni.
- Vállalkozzanak önálló véleményalkotásra, bizonyos helyzetekben válasszanak, döntsenek.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

6.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása

6.5.1. Értelmi fejlesztés

Az óvodába lépő kisgyermek fejlődésének elején tart. Ebben az időszakban kezdődik személyiségének kibontakoztatása, a viselkedési szokások elsajátítása, értelmi nyiladozása. Az itt töltött 3-4 évet erőteljes fizikai, érzelmi és értelmi fejlődés jellemez, hiszen az érési és elsajátítási lehetőségek óriásiak. A korra jellemző állandó tevékenykedési vágy, a kíváncsiság, az érdeklődés, mind az értelmi képességek kibontakozásának segítői. Nevelésükben méltó helyet foglalnak el az értelmi képességek, az aktív, önálló gondolkodás alapjainak lerakása. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Cél:

A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára építve, olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az őt körülvevő világban, természeti és társadalmi környezetében, korának megfelelően eligazodjon.

Feladat:

A gyermekek számára változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet természeti és társadalmi környezetéről. Spontán szerzett ismereteinek rendszerezése, bővítése. A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

A fejlesztés tartalma

A gyermeki értelmet, a megismerés egész folyamatát, egységben fejlesztjük. E feladatok megvalósítása nevelésük minden mozzanatában jelen van. Nagy a jelentősége a nevelés tartalmának, az ismeretanyag jellegének és a választott módszereknek. Az értelem fejlődését egyre magasabb szintű ismeretszerzéssel, feladatok adásával biztosítjuk. Elsődleges, a hozzánk érkező gyermekek értelmi szintjének, észlelésének, megfigyelő képességének a felmérése. A 3-4 éves korostáltnál leginkább a megismerő képességeket, az ehhez szükséges képességeket fejlesztjük, sokrétű tapasztalatszerzéssel. Ez a megismerési tevékenység sok területét aktivizálja, minden óvoda egyéni fejlesztési szintjén.

A megfigyelés, emlékezetbe vésés, felidézés, gyakorlatba ágyazottan fejlődik. A gondolkodás és fogalmak alakításában a környezetnek jelentős szerepe van. A helyes fogalmak kialakításához az analízis szintézis útja vezet. Ennek alapja, a jó megfigyelő-képesség. A helyes gondolkodás feltétele, hogy a gyermek képes legyen az összehasonlításra, meglássa a hasonlóságokat, különbségeket. Mozgatórugója a folyamatos érdeklődés, annak fenntartása. A rendszeres ismeret és gyakorlati lehetőségek, a problémamegoldó gondolkodás lehetőségeit kínálják. A megértés, az emlékezet fejlődése segíti, az új és régebbi ismertek összefüggéseinek, kapcsolatának felismerését. Minél többet lát, tapasztal, annál inkább bővül érdeklődési köre. Sok érzelmi indíttatású játékos, mozgásos tevékenységet, sokoldalú tapasztalati lehetőséget kell kezdeményeznünk, /komplex program/ mert ezzel fokozhatjuk a gyermekek érdeklődését, tudásvágyát.

A cselekvéses műveleteket, az összefüggéseket, a beszéd szintjén képesek megérteni és kifejezni. A szóbeli kifejezés, a gondolkodás és a beszéd tudatossá válásának, az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze.

A fejlődés várható jellemzői

- Az érzékelő funkciók megfelelően működjenek.
- Alakuljon ki tér és időszlelésük.
- Emlékei, tapasztalatai alapján értse meg a környezetében zajló eseményeket.
- Önkéntelen figyelme, a szándékos figyelem felé fejlődjön, kellő ideig tartson.
- Megfigyelő-képessége a tevékenységek során tökéletesedjen.
- Legyen képes tudatos emlékezésre, emlékezetbe vésésre.
- Tudja elkülöníteni a valóságot a képzelet világától.
- Ismerje fel az összefüggéseket, képes legyen általánosításokra, ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Problémamegoldó képessége korának megfelelő legyen.

6.5.2. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Cél:

„Nyelvében él a nemzet”

A mindennapok tevékeny életében szóértő, megnyilatkozni tudó és vágyó emberek nevelése, akik érzelmeiket, élményeiket, gondolataikat meg tudják fogalmazni, el is tudják mondani. Legyen választékos, kifejező kommunikációra igényes a gyermek, használjon kifejezéseket, ismerjen szólásokat, mondásokat. Biztosítunk tehetséggondozás keretében rendezvényeken való részvételt, a munkaközösség részletes tervei alapján.

Feladat:

Anyanyelvi és kommunikációs kompetenciák fejlesztése. Az óvoda ébressze fel a gyermekek beszédkedvét, az óvodapedagógusok és minden dolgozó hiteles kommunikációja példamutató, pozitívumokat kiemelő fogalmazása, magatartása ösztönözze a gyermekeket anyanyelvi megnyilvánulásaik fejlődésére.

A fejlesztés tartalma:

A kisgyermekek legnagyobb teljesítményét, az anyanyelv elsajátítását spontán utánzási késztetéstől hajtva valósítják meg. A mintakövető utánzás a tanulás legfőbb formája. Beszédét is alapvetően meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Az óvoda feladatainak tehát a családi környezet megismeréséből kell kiindulnia, és a gyermek egyéni képességeinek

felmérésén keresztül kell hatást kifejtenie.

Az óvónő ismerje minden gyermek szokását, kedvenc játékát, örömét, bánatát. A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség és képességfejlesztés megvalósítására törekszünk. Ahogy a családban a szülők, testvérek, úgy az óvodában a pedagógus, a dajka minden megnyilatkozása modellértékű.

Ügyeljünk beszédünk ritmusára, dinamikájára, a hangsúly, hangszín megfelelő alkalmazására. Törekedjünk szemléletességre, a képszerű kifejezésekre, különösen a népmesék megismerése során használt kifejezések, szófordulatok megismertetésénél.

A beszédfejlesztés tapasztalatszerzéssel, az egész nap folyamán játéktevékenységbe ágyazottan valósul meg. Tegyük lehetővé, hogy életszerű helyzetekben beszélhessenek az őket érdeklő-, foglalkoztató témákról. A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalataik során átveszik a környezetükből a helyes nyelvhasználatot, és a tanultakat alkalmazzák más szöveggörnyezetben is. Érzelmek kifejezésére használják a hangzásbeli sajátosságokat, metakommunikatív elemeket.

Az anyanyelvi és kommunikációs képesség fejlesztésének eszközei: **beszélgetések, elbeszélések, képolvasás, mondókák, versek, mesék, dramatikus és nyelvi játékok, bábok.**

A bábjáték a maga sajátos varázserejével olyan komplex módon hat a gyerekekre, amelyet ebben az életkorban semmiféle más eszközzel, eljárással nem lehet megismételni. A bábjáték nevelő hatása a gyermekkor lélektani jellemzőihez, és a gyermek érzelmi sajátosságaihoz illő formanyelvében van.

A nyelvi játékok elősegítik a nyelvi ismeretek alkalmazását és rendszerezését.

Ezek szerves részei az óvodai életnek és a komplexitásból adódóan a fejlesztés minden területének („Jó gyakorlat”). Vannak a napnak, az óvónők által alakított és megszokott olyan időszakai, amikor rendszeresen a nyelvi fejlesztés változatos formáival foglalkoznak (beszélgető-körök, alvás előtti mesék stb.)

Fejlődés várható jellemzői:

- Használják aktívan szókincsüket
- Törekedjenek a színes kifejezések használatára
- Mellőzzék a szóismétléseket
- Tudják folyamatosan elmesélni a velük történt eseményeket és néhány kedvenc meséjüket
- Olvassanak képről, tudjanak mögöttes tartalomról is beszélni
- Használják a népmesékből, hagyományokból átvett kifejezéseket, szófordulatokat.
- Legyen kialakult beszédfigyelmük, vagy arra törekvés jellemezze magatartásukat.
- Törekedjenek a tiszta beszédre, kiejtésre
- Beszédük legyen érthető, folyamatos, gondolataikat tudják kifejezni, képesek legyenek a másik meghallgatására.

6.6. Néphagyományok, hagyományok ápolása

„A néphagyomány olyan tiszta forrás, amely hosszú-hosszú időn keresztül képes volt fennmaradni, csiszolódni, a maga módján változni és alakulni. Olyan természetes örökségünk, amelyet mindnyájunk kötelessége ápolni és továbbadni. Csak hagyományaink révén őrizhetjük meg azt a sok tudást, amelyet elődeink ránk hagytak.”

A néphagyomány tudatos ápolása erősíti a nemzeti hovatartozás érzését és fokozza a múltunk értékeihez való kötődést.

A népszokás közösségi magatartást, cselekvési módot jelent számunkra. A kultúra

hagyományörzés, amelyben a nép ünnepei és hétköznapijai is lejátszódnak. A feldolgozott népszokásokkal megéreztetjük a vidámságot, a különböző életmódokat. A jeles napok tartalmukban és külsőségeikben eltérnek a hétköznapiaktól, a készülődés fokozza a hangulatot, az érzelmi telítettséget. A néphagyományok, hagyományok ápolásának kiemelt szerepe van helyi programunkban. A különböző önkifejezési módok, technikák, népi kismesterségek megismerésével, népi gyermekjátékokkal, néptánc alaplépésekkel a népdalok, népmesék hallgatásával hozzájárulunk az óvodai nevelő, fejlesztő, gondozó munka fő céljának megvalósításához. Kiemelt feladatunknak tekintjük, óvodai „Jó gyakorlat” alkalmazásával népszerűsítjük j tapasztalatainkat.

Cél:

Komplex nevelés megvalósítása, kreativitás előtérbe helyezése. Pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása a népi, nemzeti kultúránk értékeihez, szülőföldhöz. A gyermekek életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelően műveljük a vizuális nevelés körébe tartozó sokféle alkotó tevékenységeket. Eközben átélt öröm következtében pozitív motiváció kötődjön az ismeretszerzéshez, tanuláshoz. Nyíljanak meg a szépség, a harmónia a kulturális értékeink és nemzeti hagyományaink iránt.

Feladat:

A magyar kulturális tradícióra épített tematikák alkalmazása a hagyományörző munkaközösség által kidolgozott „Jó gyakorlat” alapján. Értékszocializáció a mesék segítségével. Érzelmi intelligencia morális kompetencia fejlesztése. Tehetséggondozás, felzárkóztatás a bábozással, mint a nevelés egyik leghatékonyabb eszközével. A különböző önkifejezési módok, technikák és a népi kismesterségek megismertetése, megalapozása /szövés, fonás, gyöngyözés, fazekasság, viaszolás, csuhézés, tojásfestés/. Olyan élményekhez kell juttatni gyermekeinket, amelyek az én tudat mellett a magyarság tudatát is alapozzák.

Fejlődés várható jellemzői:

A kézműves műhelyben folyó alkotó munka sokoldalúan fejleszti a gyermeki személyiséget. Hatással van a testi fejlődésre, főként a finommozgásban következik be minőségi változás. Erősödik a kézfej csontozata, nő az izomzata, nő az ízületi hajlékonyság, és egyúttal fejlődik a kézügyesség. Pozitívan alakul a szem, agy és a kéz koordinációja.

Az értelmi nevelés területén a megismerő pszichikus folyamatok fejlődnek. Alakul érzékelésük, figyelmük, megfigyelő-képességük, fejlődik kreativitásuk, fantáziájuk. Jelentős fejlődésen megy át a szimbolizációs funkció és gondolkodás is. Kialakul és folyamatosan fejlődik az esztétikai fogékonyság és igényesség. Megalapozódik a helyes ízlésvilág. Felfedezik a megjelenítés és az újraalkotás örömet. Alkotás során tapasztalatot szereznek a népi kismesterségek során használt anyagokról, eszközökről, különféle technikák alkalmazásáról.

Kialakul a könnyed kézmozgás, eszközkezelés és a tevékenységhez való félelemmentes hozzáállás.

A hagyományokban annyi derűs, jókedvű csalafintaság van, amire érdemes „rákapatni” a gyermeket. A közös játék hatalmas sodró ereje magával viszi az egész gyermekcsoportot.

A népszokások, az életről szóló tudás hatalmas és színes tárházát kínálják a gyermek számára. Tudatos ápolása erősíti a gyermeki személyiség harmonikus fejlődését.

7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladata

7.1. Játék

A játék az óvodás korú gyermek létformája, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A gyermek játéka olyan önként vállalt, szabad, örömteli és vágykielégítő tevékenység, amelynek célja a játékban önmagában van, öröme a cselekvésből fakad. Ismeretszerző, kapcsolatteremtő és kommunikációs színtér, mely nagymértékben hat a gyermek valamennyi pszichés, motoros és személyiségkomponensére. A kisgyermek játékkal, játszás közben fedezi fel az őt körülvevő természeti-és társadalmi környezetet, megismerkedik azok tulajdonságaival, a valóság eseményeivel, jelenségeivel. A játék intellektuális fejlődést eredményez. Valamennyi értelmi képességet (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) kialakítja s fejleszt. A játéktevékenységen keresztül jut el a gyermek az utánzásos tanulástól a fogalmi gondolkodásig, felismeri az analízis és a szintézis gondolkodási műveleteit. A gyermek játéktevékenysége során játéksorokat épít, mely játéksorok az életkor előre haladtával és a játékelemek fejlődésével egyre szervezettebb együttesekké, rendszerekké állnak össze. Ahogy a játékok egyre bonyolultabb hálózatokká szerveződnek, úgy a gyermek személyisége is egyre kiegyensúlyozottabbá válik, s egyre inkább képes lesz a kitartó, kreatív tanulási folyamatok megélésére, nagyobb ismeretrendszerek elsajátítására.

Felismeri önmaga lehetőségeit, korlátait, felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőthöz való hasonlítás igénye, szocializációs indítékai a pszichikus szükséglet rangjára emelik a játékot. Ezért e tevékenységformának mindennap, visszatérő módon, folyamatosan, hosszan tartóan, zavartalanul ki kell elégülnie, szabad játék és inspirált, kezdeményezett játék formájában. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozdó, a pszichikumot, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé, az óvodai nevelés általános feladataiba (egészséges életmód, érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés, szocializáció, anyanyelvi, értelmi fejlesztés) beépülő egységgé.

Cél:

Segítse a gyermeket a komplex személyiségfejlesztésben, pozitívan hasson a gyermek valamennyi pszichés, motoros és szociális személyiségkomponensére, a szabad játék elsődlegességének biztosításával.

Feladat:

A játék adjon lehetőséget a gyermek saját elgondolásainak megvalósítására, fantázia, kreativitás, hangulat és érzelem szabad megnyilvánulásaira. Segítse elő a gyermek egyéni sajátosságainak megfelelő személyiségfejlődést.

A fejlesztés tartalma:

A játék, a gyermek fejlődését követő játékoság, a szabad játék érvényesülése az óvodai élet egészét áthatja. Átfogja a játékon kívüli tevékenységeket, komplexen épül be a mindennapokba, ismeretelsajátítási folyamatokba, műveltségtartalmak átadásába. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése A játék kiemelt jelentőségének

az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Maga a játék is komplex tevékenység, melyben a különböző kategóriákat, fajtákat különböztethetünk meg, de ezek egymásra épülnek összefonódnak.

A gyakorlójáték lényege az ismétlődés, ritmikus, utánozhatóság. A felnőtthez való pozitív kötődés, a szeretetteljes légkör, érzelmi biztonság, emocionális késztetések adják az utánpótlás motivációját.

A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma, melynek két formája van: egyrészt amikor a kisgyermek saját viselkedését, cselekvését úgy utánozza, hogy mással végezteti (babák sétáltatása), másrészt amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz (pl. havat lapátol).

A szerepjáték során a gyermek úgy tesz, mintha másvalaki, vagy valami volna, megjelenít személyeket, tárgyakat, megeleveníti a gondolatokat, érzéseket. Ezáltal ez a játékfajta a szocializáció, társas kapcsolatok fejlesztésében nélkülözhetetlen.

Konstruálás, alkotó játék során a gyermek síkban és térben tájékozódik, műveleteket végez, új rendszereket létrehoz, kreatívan alkot.

A szabályjátékok a játszótársakkal való versengésre épülnek előre meghatározott, pontos szabályok szerint.

A művészi játékok, a szabad játék során előforduló vizuális tevékenységek, barkácsolások, hangszeres, énekes, mondókás játékok, ritmikus, vagy népi táncok is jelen vannak a mindennapi játéktevékenységekben.

A játék kiemelt jelentősége óvodai napirendünkben, időbeosztásában is megmutatkozik.

Fejlődés várható jellemzői

- Ne zavarják a nyugodtan játszó gyermekcsoportokat, baráti kis csoportosulásokat.
- Jellemezze játékokat a kitartás, az elkezdett tevékenység befejezése, a játékok helyére rakása.
- Legyenek képesek élményeik rekonstruálására, játékaikban a pozitív viselkedésmódok (odafigyelés, udvariasság stb.) domináljanak.
- Tudjanak elmélyülten, nyugodtan játszani, konstruálni.
- Legyenek kreatívak, együttműködők, kezdeményezők, viseljék el az esetleges kudarcokat.

7.2. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, mondókázás az esztétikai nevelés részeként jelenik meg, kiemelkedő szerepet képvisel az anyanyelvi nevelésben. Helye, ideje van mindig, ahányszor a tevékenységek lehetővé teszik, és gyermeki igény van rá. Nem maradhatunk csak a kezdeményezési, foglalkozási formán belül. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek érzelmi biztonságának alapja, mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, a könyvekhez való pozitív viszonyulás, az olvasóvá nevelés alapvető eszköze.

A gyerekek nyelvezetében már elemi fokon kialakul a kreativitás. Nagyon közel állnak hozzájuk az első nyelvi élményeket közvetítő népi mondókák, dúdoló, csiklandozó, göcöggető, tapsoltató, lovagoltató, melyek az érzéki-érzelmi élmények nyújtásán felül hozzájárulnak a gyermekek emlékezetének, képzeletének, szókincsének fejlődéséhez. Az anyanyelv elsajátítása során, ehhez már természetes módon kapcsolódnak a versek, mesék. Ezek emberi kapcsolatokat mutatnak be, erkölcsi tartalmakat, indulati élményeket közvetítenek. A mese képi és konkrét formában tájékoztatja a gyermekeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő

viselkedésformákról. A gyerekek azonosulni tudnak a szereplőkkel, beleélik magukat a cselekménybe. A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Először csak az irodalmi élmény befogadói, az óvónő pedig minta számukra, éppen ezért fontos, az esztétikailag értékes irodalmi anyag közvetítése. A mesehallgatás közben a gyermekek egymás iránti toleranciája is pozitív irányba változik.

Cél:

A mese, vers közvetítése során fejlődjenek értelmi képességeik, érzelmi, etikai, erkölcsi, tulajdonságaik. Váljanak irodalmat kedvelő, szép beszédű emberekké, akik kreatív előadasmódra is képesek.

Feladat:

A mesehallgatásra történő ráhangolódás, mesebefogadás elősegítése érdekében fontos feladat a rítusok, szokások kialakítása. A gyerekek saját vers- és mesealkotásának, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinációjának, mint az önkifejezés egyik módjának támogatása.

Az irodalmi élmények feldolgozását segítő eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosítása. A bábozás, dramatizálás feltételeinek megteremtése. A spontán adódó helyzetek, a kedvező körülmények tudatos kihasználásával, pozitív viszonyulást előmozdító irodalmi élmények adása.

A felhasználásra kerülő irodalmi anyag igényes, tudatos, gyermekközpontú, korosztályos válogatása, lehetőség nyújtása az önálló mese és versmondásra, bábozásra, dramatizálásra. Gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlesztés tartalma:

Egyre több az elmaradt anyanyelvi kultúrájú családból, etnikai kisebbségből érkező gyermekünk, akik életkorukhoz képest nagyon gyenge verbális és kommunikációs képességekkel rendelkeznek. Nem véletlenül kiemelt feladata programunknak az anyanyelvi nevelés. A fejlődést leggyakrabban elősegítő formája a verselés, mesehallgatás. Sokszor használunk ezekhez bábokat, eszközöket, képeket, elősegítve a gyermekek szorongásainak feloldását. Lehetőséget teremtünk az önálló szerepjátásra is. Az élmények feldolgozását segíthetik a mesék, versek szereplőinek, tárgyainak elkészítése, melyet barkácsolás keretében valósíthatnak meg. Az óvónő példamutató, mimikáival kísért előadasmódjai a modell szerepét töltik be. Az irodalmi anyag gerincét, a magyar népmese kincs, a népi gyermekköltészet (népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó

mondavilág elemei) adja. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek nemzetiségek meséinek is egyaránt helye van.

A fejlődés várható jellemzői:

- Igényeljük a vers és a mondóka hallgatását, ismételtetését.
- Szívesen hallgassanak meséket, legyen kedvencük a mesehősök közül is.
- Beszédükben használják a mesék, versek által megismert szavakat, kifejezéseket.
- A bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolása, eszközök készítése tartozzon a kedvelttevékenységeik közé.
- Nézegessék, forgassák a mesekönyveket, könyveket. Tudjanak képről olvasni, történeteket kitalálni.
- Képek alapján ismerjék fel a meséket, verseket. Vigyázzanak a könyvekre.

7.3. Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelés programja minden csoportban az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével tervezett tevékenység. A zenei anyag feldolgozása során kiemelt figyelmet fordítunk Kodály Zoltán irányelvei és Forrai Katalin szakmai útmutatásaira, valamint kiegészíti az „Így tedd rá” program alkalmazásával. A zene a környezet hangja, ölbeli játékok; népi gyermekdalok, énekek, énekes játékok, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások, zenélés, élményekhez juttatja a gyermekeket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, magatartásukat. A közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét. Fejleszti hallásukat, játékos alkotókedvüket. A gyermekdalok, népi játékok mondókák ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését. A zene elsősorban az érzelmeket célozza meg, de egyidejűleg hat az értelmi képességek fejlődésére is. Kiválthat, fékezhet indulatokat. Szorosan kapcsolódik a nevelés összes területéhez, kiegészítője, elindítója azoknak.

Az óvodai zenei- nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Az életszakaszok sajátosságaira épülő, élményalapú ének, zene, népi játék, néptánc, néphagyomány, ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti identitástudat kialakításában.

Cél:

A zene megszerettetése, olyan zenekedvelő, zeneszerető emberek nevelése, akik élvezni, értékelni tudják a zenét. A zenei kreativitás fejlesztése (mozgás, rögtönzés zenére, dallam, ritmus variációk, kitalálásának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyissa meg a gyermek előtt.

Feladat:

A zenei anyagon keresztül fejlődjön a gyermekek éneklési kedve, zenei hallása, ritmusérzéke, mozgás- tér érzékelése. Ébredjen fel zenei fogékonyságuk. A néphagyományok, művészeti értékű gyermekdalok, a kortárs művészeti alkotások alapozzák meg zenei anyanyelvüket. A mindennapi közös éneklés, játék, zenehallgatás oldja fel gátlásaikat, fejlessze figyelmüket, közösségi érzésüket. Gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel. Beszéd és zenei hallás fejlesztése. Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása. Beszédtechnika fejlesztése,

fogalomalakítás, szókincsbővítés. Beszédhibák javítása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben. Zenei nevelésünk legyen alapja a tehetséges gyermekek képzéséhez.

Megismertetjük a gyermekeket a zenei tevékenységekhez kapcsolódó mozgásformákkal. Népi gyermekjátékokon keresztül a hagyományok felelevenítésére, közös táncos mozgás és ritmusfejlesztés a feladatunk. Fontos az igényes válogatás, ritmusfejlesztés.

A gyermekek felé közvetített zenei anyagot komplex módon kapcsoljuk valamilyen tevékenységhez, bevonjuk a fejlesztési feladatok megvalósításához. A befogadás és a szocializáció folyamatát nagyban megkönnyítik az ölbéli játékok.

Nevelésünkben alkalmazzuk az érdeklődés felkeltésére, hangulatkeltésre, az indulatok levezetésére. Az esztétikai nevelést szolgáló eszközök használata is serkentőleg hat a zenei anyagok elsajátítására. Ide tartoznak a simogató bábok, szerepekhez tartozó fejdíszek, kellékek, ritmusjátékos hangszerek, hangkeltő eszközök.

A fejlődés tartalma a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelő mondókákból, zenehallgatás anyagából, valamint hallás és ritmusfejlesztésből áll.

A zene valamilyen formájával naponta többször is találkozunk óvodásaink. A nagycsoportos korú tehetséges gyermekek számára külön zenei foglalkozások szervezése.

A fejlődés várható jellemzői

Szívesen énekeljenek belső késztetés hatására

Csoportosan, egyénileg 3-6 hangterjedelemmel, tisztán énekeljenek, önálló indítással is

Tapsoljanak, énekeljen vissza dallam és ritmusmotívumokat

Ismerjék fel, gyakorolják együtt a zenei fogalompárokat.

A mondókákat a magyar beszédritmusnak megfelelően mondják

Belső hallásuk fejlettsége alapján tudjanak dallamokat bújtatni

Legyenek képesek egymás hangját, a természetben megfigyelt hangok, hangszerek hangjának a felismerésére, esetleg utánzására

Érzékeljék az egyenletes löktetést, a ritmust

Tudjanak egyenletes lépésekkel, vagy anélkül körbe járni, egyöntetűen mozogni, változatos térformákat alakítani

Szívesen táncoljanak népzeneire, dalos játékokra, egyszerű táncos lépésekkel

Hallgassák figyelemmel, örömmel a hosszabb énekeket, hangszeres előadásokat, a gépi zenét

Használják a ritmusjátékos hangszereket

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés összetett, sokrétű terület. Fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének, magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalkotást, konstruálást, kézimunkát, a környezetalakítást, a műalkotásokkal való találkozást, népművészeti elemekkel, hagyományörzéssel, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést. Az önkifejezés legtermészetesebb lehetősége a gyermek számára a rajz, az ábrázolás. Az ábrázolás játék is, amelyben teljesen megfelelő módon fejezi ki hangulatát, érzelmeit, családjához, a világhoz való viszonyát. Az ábrázoló gyermek személyes egyedi lenyomatot, üzenetet készít aktuális érzelmi hangulati állapotáról, közérzetéről, és a családban betöltött szerepéről.

A beszéd mellett az ábrázolás egy újfajta önkifejezési móddá, közlő nyelvvé válik. A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése. s Vizuális tevékenységeik gyakorlása során megismerkednek különböző természetes anyagokkal, termékek felhasználási módjával, egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel. Fejlődik eszközhasználatuk, megtanulják munkaeszközök tisztán tartási módját, állandó helyét, a munkaszervezést.

Cél:

Az ábrázoló tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér- forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A gyermekek legyenek képesek az ábrázolás változatos eszközeivel érzelmeik kifejezésére.

A népszokásokkal, néphagyományokkal kapcsolatos ismeretek segítsék a vizuális kifejezőkészség fejlődését.

Feladat:

Az ábrázolás eszközeivel ébresszük fel a gyerekekben a tevékenység vágyát, ezzel megteremtjük a különböző készségek, képességek fejlesztésének a lehetőségét. Fontos feladatunk az egyéni megoldások megerősítésével a kreativitás, szabad önkifejezés kialakítása, valamint a természetes alapanyagokból, illetve az újrahasznosítható elemekből történő alkotással a környezettudatos, gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés.

Minden gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően fejlesszünk. Ismertessük meg a gyerekekkel az egyszerű munkafogásokat, különböző technikai anyagokat, elemeket. Segítsük önálló elképzeléseik megvalósítását, jusson el a gyermek az alkotás öröméhez, valamennyiük munkáját tekintjük értéknek.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget és az eszközök elérhetőségét. Maga a tevékenység- s ennek öröme- a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az alkotó- alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvónő egy héten egyszer tudatosan irányított mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezzen. Az óvodapedagógus teremtsen meg annak a

lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzeléseit.

A néphagyományörzést, a népi kultúra ápolását az óvónők érezzék feladatuknak. Legyen az óvoda természetes közege a hagyományörzésnek- az óvónők ismerjék a népszokások eredetét, azok lényegét, jelképeit.

A fejlesztés tartalma:

Az ábrázoló tevékenységet előkészítjük olyan megfigyelésekkel, olyan helyzetek megteremtésével, melyből élmények származhatnak, melyeket a gyermekek a tevékenységeik során is ki tudnak fejezni.

A mintázás, rajzolás, festés a kedvenc tevékenységükhöz tartozik, az eszközökhöz közvetlen hozzáférhetnek, fantáziájukat szabadon engedhetik. Sokszínű változatos technikát kínálunk a csoportoknak, a nagyoknak pedig a hagyományörzés lehetőségeit. (sodrás, fonás, szövés, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalácssütés, csuhézés, viaszolás, rongybabakészítés). A természetes anyagok termései is felhasználásra kerülnek, a gyerekek fantáziája, elképzelései szerint. Az anyagok tulajdonságaival, az eszközök célszerű használatával, azok alkalmazása előtt vagy folyamatában ismertetjük meg gyermekeinkkel, csoportosan, egyénileg az anyagtól, képességüktől függően. A heti környezetismereti anyagunkra építjük a fő és kiegészítő vizuális témáinkat.

Az alkotókékv kibontakoztatásához teljes önállóság szükséges. Az ötletek megvalósítása során főleg bátorítunk, útmutatásokat adunk és dicsérünk. Mindent megragadunk, hogy a gyermeket választás elé helyezzük, abban a kérdésben is, hogy mi a szép, mi a csúnya, mi a kellemes, s mi a kellemetlen. Lehetőségeink szerint rendezünk kiállításokat, ovigalériát és rajzpályázatokat veszünk részt. A gyermekek számára könnyen hozzáférhetőek a természeti témájú könyvek, a népművészeti alkotásokat és a képzőművészet formáit bemutató albumok.

A fejlődés várható jellemzői

- A gyermekek élményeik, érzelmeik, elképzeléseik kifejezésére használják az ábrázolás változatos lehetőségeit, eszközeit.
- A színek változatos használatával tudják kifejezni érzelmeiket, és a zene által ébresztett élményeket próbálják a festés során megjeleníteni.
- Tudjanak elképzelés, ritmusminták alkalmazásával tevékenységeket végezni. Továbbá kérésre, irányításra legyenek képesek ábrázolni.
- Ábrázolásukban alakuljon ki az alak-háttér megkülönböztetésének képessége, az arányok jelölése.
- A megfelelő szem-kéz koordináció eredményeképpen formaábrázolásukban jelenjenek meg a lényeges ill. megkülönböztető jegyek.
- A megismert technikákat önállóan, fejlettségi szintjüknek megfelelően alkalmazzák. Munkájukat a kreativitás jellemezze.
- Érdeklődéssel forduljanak a népi tárgyak formakincse, a technikák, az anyagokkal való munkálkodás és kísérletezés felé.
- Munkájukat változatos alkotó tevékenység jellemezze.

7.5. Mindennapos mozgás

A mozgás (a játékkal karöltve) a gyermek természetes megnyilvánulási formája és legalapvetőbb szükséglete. 3-7 éves korban több szempontból is kiemelkedő jelentőségű. Felerősíti és kiegészíti a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez. A gyermekeknek lehetőségük van különféle mozgásformák kipróbálására, gyakorlására, változatos sporteszközök segítségével a tornateremben, illetve az udvaron, az időjárási viszonyok figyelembevétele mellett.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. A pedagógusok napirendbe ágyazottan valósítják meg.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Cél:

A 3-7 éves gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak megfelelő, játékos formában történő sokoldalú fejlesztése, a mozgás megszerettetése, betegségek megelőzése-prevenció. A rendszeres testmozgás, motoros képességeinek fejlődése járuljon hozzá a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, az életvezetési képességek fejlesztéséhez.

Feladat:

A gyermekek fejlettségét figyelembe véve fokozatosan, egymásra épülő gyakorlatokkal a harmonikus mozgásfejlesztés. Fontos a cselekvés biztonsága, amely kialakulásában jelentős szerepük van a szabadtéren végezhető játékos gyakorlatoknak, segítséget nyújtva a komplex ingerek feldolgozásában.

1. Általános feladatok:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, a sportolási igény alakítása.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgásműveltség optimális fejlesztése.
- A gyermekek egészségének megőrzése, edzettségének fokozása, a testi fejlődés biztosítása a szervezet általános, sokoldalú képzettségével.
- Végtagok, törzs izmok sokoldalú és arányos fejlesztése, testi elváltozások megelőzése, prevenció.

2. Képességfejlesztés:

2.1. A gyermekek testi képességének fejlesztése:

- Motoros képességek
- Testséma fejlesztése:

2.2. A gyermekek anyanyelvi, értelmi képességének fejlesztése:

- Kognitív képességek fejlesztése:
 - érzékelés,
 - észlelés,
 - figyelem,
 - emlékezet,
 - képzelet,
 - gondolkodás fejlesztése
- Kommunikációs készségek, képességek fejlesztése:
- beszédértő képesség
- kifejezőkészség fejlesztése
- szókincsbővítés

2.3. A gyermekek érzelmi, erkölcsi, szociális képességeinek fejlesztése:

- Szociális érdekérvényesítő képességek (együttműködés, segítség, alkalmazkodás) fejlesztése, társas kapcsolatok szélesítése
- Érzelmi képességek (érzelem felismerés-, kifejezés-, szabályozás; megértés) fejlesztése
- Akarati tényezők (önállóság, önfegyelem, önuralom, kitarás, feladattudat) fejlesztése
- Pozitív énkép kialakítása, önbizalom növelése.
- Értékközvetítés
- Kudarcűrő képesség növelése.

A fejlesztés tartalma

Az óvodai nevelés során a gyermek legfőbb szükségleteként, az egyéni szükségleteket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a mozgásra. A játékokon keresztül megszerettetjük a mozgást, felfedeztetjük ennek örömét. A gyermek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a spontán, aktív szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgást kiegészítik az irányított mozgástevékenységek, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pl. pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás). A járás és futó gyakorlatokat változatos térformákban, ritmus és irányváltoztatással végezzenek. Helyes izomcsoportok megmozgatása után különböző ugrásokat hajtsanak végre (fel-le, magas-mély, távol-helyből)

Gimnasztikai gyakorlatokat végezzenek egyéni, páros, társas és kézi szergyakorlatok különböző alapformáiban. Ismerjék a helyes vezényszavakat, egyensúlyozó érzéküket álló és mozgó szereken, a labdagyakorlatokkal nagy és finommozgásukat is tudjuk fejleszteni. Ezen gyakorlatok megvalósítását heti egy szervezett mozgásos tevékenység, valamint naponta a komplex kezdeményezésekhez kapcsolódó irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, mozgásos játékok keretében tervezzük.

A fejlődés várható jellemzői

- A testtartás a tartóizmok erősödésével stabilizálódik
- Az izom ereje, tónusa, nyújthatósága, rugalmassága fokozódik
- Tágulnak az ízületi mozgáshatárok
- Javul a gerinc mozgékonyasága
- Erősödik a kéz izomzata
- A csontanyagcsere gyorsul, mely elősegíti a csontosodási folyamatot
- Az érzékszervek funkciói differenciálódnak, pontosabb lesz az észlelés

- A légzési, keringési rendszer fokozatos terhelése jótékony hatással van fejlődésükre
- Kiemelkedően fejlődik a mozgáskoordináció, a gyorsaság, ügyesség, állóképesség, finommotorika, egyensúly, térészlelés és terhelhetőség
- A jótékony hatás a pszichikai funkciókon is megmutatkozik, érzelmi stabilitás, lelki egyensúly, pozitív énkép, én – hatások fejlődése
- Nő a szellemi teljesítőképesség, koncentráció, figyelem, memória, önfegyelem, alkalmazkodás, kooperációs képessége – tehát, nagymértékben hozzájárulnak a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.
- Igényelik a mozgás minden formáját, a társakkal végzett együtt mozgás tapasztalatait gazdagodnak
- Atlétikai és tornagyakorlatokban biztonsággal mozognak és tájékozódnak
- A mozgás során törekednek az esztétikára, a gyakorlatok pontos betartására
- Részt vesznek egyéni, csoportos, sor és váltóversenyeken, a játékok szabályait pontosan betartják

7.6 A külső világ tevékeny megismerése

7.6.1. A környezet megismerésére nevelés

Az óvoda pedagógiai küldetése szellemiségében hangsúlyosan jelen van környezettudatosságra nevelés és a mindennapok pedagógiai megoldásaiban is a környezeti nevelés prioritások alapján működik.

A nevelés egészében érvényesülnek a környezet megismerésére és megértésére esetleg megváltoztatására tett erőfeszítéseink, törekvéseink.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Érzékeli a szépet, felismeri a környezetvédelem, a higiénia fontosságát.

A gyermekek érdeklődésük és aktivitásuk során ~~közben~~ felfedezik környezetüket és olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodásukhoz, tájékozódásukhoz szükségesek. Megismerik szűkebb – tágabb környezetüket, a szülőföldet, az ott élő embereket, a hazai táj, a néphagyományok, szokások, a család és tárgyi kultúra értékeit, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Megtanulják ezek szerepét, védelmét is. Visszaemlékeznek rájuk és elgondolkodnak a kapcsolatok rendszerén.

A gyerekek a családból hozzák tapasztalataik nagy részét, melyek eltérő felfogást, magatartásmódot tartalmaznak.

Az óvodapedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását, fejlődését.

Cél:

A külső világ tevékenységének, megismerésének célja, hogy az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével ideértve a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátását is.

Törekedjünk a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítására. Valóságos élethelyzetekben a gyermekeket olyan hatások éri, amelyek a környezet felfedezésére, megfigyelésére, kíváncsiságuk kielégítésére ösztönözzék őket.

Feladat:

Az óvodapedagógus feladata az óvodai és városi természeti környezet biztosította lehetőségek maximális kihasználása, a közvetlen tapasztalatszerzés biztosítása. Módszerek, eszközök változatosságával érjük el kitűzött céljainkat: sokszínű élmény biztosítását, a megismerési lehetőségeket, folyamatos tevékenységek szervezését. A helyi feladatok megfogalmazásában természet-és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi adottságok figyelembevételével (pl: egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, növény-és faültetés, madárvédelem, vizek védelme, szelektív hulladékgyűjtés stb.).

Természeti és társadalmi környezettel való kapcsolat kialakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerése, az emberi munka, alkotások megbecsülése, hagyományok ápolása.

Feladatunk a környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével, komplex tevékenységi rendszeren keresztül.

Feladatunk a szülők bevonása a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (egy palánta – egy gyerek, faültetés, kirándulások családi nap stb.).

A néphagyományok ápolásával értékeinek megbecsülését, tiszteletét tápláljuk gyermekeinkbe. Megismertetve a gyermekeket az ünnepekhez kapcsolódó népszokásokkal, néphagyományokkal.

A fejlesztés tartalma:

Az óvodáskorú gyermekek életének fontos mozzanata a megismeri tevékenység. Tegyük lehetővé a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítsunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalatok és ismeretek szerzésére, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakításaira. Segítsük elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

A megismerési tapasztalatszerzési tevékenységeket a komplex fejlesztés kívánalmaira az évszakok változásaira és a négy öselemre építjük. Ezek a folyamatok az összefüggések megértését segítik elő a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaiknak megfelelően.

A társadalmi témakörök – család, testünk, közlekedés, viselkedési szokások, az óvoda, a mindennapi életünkben zajló folyamatok – és a négy öselem – levegő, tűz, víz, föld – ismeretanyagát dolgozzuk fel.

A természet körébe tartozó témákat az évszakokra és a négy öselemre építjük, gazdagítva a jeles napok eseményeivel, a hagyományok felidézésével és az ünnepekkel együtt más-más megközelítésben sétákon, kirándulásokon észrevetjük a természet változásait, szépségeit, színeit, megfigyeljük az időjárás változásait, annak emberekre, növényekre, állatokra gyakorolt hatását. A természeti és társadalmi témaköröket sokszínűen próbáljuk gyermekközpontúvá tenni, biztosítva a gyermekek számára a sokoldalú tapasztalatszerzést, személyi és tárgyi környezetünkben, egyenlő hozzáférést személyiségük kibontakoztatására törekedve.

A tágabb természeti és társadalmi környezet megismerésére több céllal, alkalommal kirándulásokat szervezünk (állatkert, Balaton, halastó, kanális, tűzoltóság, rendőrség, mentők, stb.).

7.6.2. Matematikai nevelés

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak a gyermekek és azokat a tevékenységeikben is alkalmazzák. A matematika a valóság formáival, mennyiségi viszonyaival ismerteti meg a gyermeket. Matematikai tartalmú ismeretek birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul, ítéltől képessége, fejlődik tér –, sík – és mennyiség szemlélete.

Nevelésünk akkor éri el célját, ha az eltérő fejlettséggel és képességekkel rendelkező gyermekek is sikerélményhez jutnak és örömmel vesznek részt a tevékenységekben. Megismerő és problémamegoldó gondolkodásuk életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően formálódik. A matematikának szoros kapcsolata van más nevelési területekkel is.

Cél:

Célunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítani a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására, önálló véleményalkotásra, döntési képességeiknek fejlődéséhez.

Feladat:

A gyermeki kíváncsiságra építve szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat, amelyek a gondolkodás megalapozását elősegítik. Ezen keresztül az érzékelés, észlelés, megértés, problémamegoldás képességeinek kialakulását segítik elő.

A fejlesztés tartalma:

A matematikai nevelés a mindennapi óvodai életben jelen van, szorosan kapcsolódik az összes nevelési területhez. Lényeges az érdeklődés felkeltése és fenntartása játékos keretek között. Kezdetben a matematikai célzatú feladatok megoldása tárgyakkal kötött manipuláció útján érvényesül, a gondolkodás tehát cselekvő síkon működik. Fejlődésüket minél több kutató tájékozódó tevékenység biztosításával segíthetjük. Sok-sok játékos tevékenységgel érhetjük el, hogy a különböző mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat felismerjék. Alakuljon ítéltől képességük, fejlődjön tér, sík és mennyiség szemléletük.

A matematikai tapasztalatszerzés főbb tevékenységei:

- megfigyelések, összehasonlítások, - szétválogatás tulajdonságok és saját szempontok alapján
- sorozatba rendezés mennyiségi tulajdonságok vagy más szabályok szerint
- a számfogalom megalapozása, mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, egységekkel
- tapasztalatszerzés a geometria köréből, építés, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése
- szimmetrikus alakzatok létrehozása, felismerése
- tájékozódás térben és síkban ábrázolt világban

A valóság fontos jellemzője, hogy a formai és mennyiségi viszonyai egységben jelentkeznek, megismeréséhez matematikai alapelvekre van szükség. Nevelésünk segíti a tapasztalatok feldolgozását.

A fejlődés várható jellemzői:

Legyenek képesek:

- észrevenni azonosságokat, különbségeket tárgyak, jelenségek között;
- elemi szabályok alkotására;
- logikai összefüggések észrevételére;
- halmazokat képezni adott szempontok alapján;
- mennyiségeket megbecsülni, mérni;
- mennyiségek közötti különbségeket felismerni;
- halmazok számosságát megállapítani, megszámlálni;
- téri, időbeli relációkat saját környezetükben, a mindennapi életben felfedezni;
- a pár fogalmát ismerni és alkalmazni;
- elemi műveleteket végezni megadott számkörön belül;
- a téri irányokat megfelelően használni és alkalmazni;
- a névutók helyes használatára térben és síkban egyaránt;
- szimmetrikus alakzatok felismerésére;

7.7. Munka jellegű tevékenységek

A gyermek, munka jellegű tevékenysége önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenysége. A gyerekek a munkát, éppúgy mint a játékot könnyedén, örömmel végzik. Szívesen azonosulnak a munka céljával, természetesnek tartják szükségességét, évezik az elért eredményeket. Számukra ez az óvodáskor végéig játékos jellegű, gyakran nem is választható szét. A játék spontán cselekvés, motívuma maga a tevékenység. A munka jellegű tevékenység célra irányuló, többnyire külső irányítással folyik. Nevelésünk folyamatában a munka az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető. Ez a visszajelzés nagy motiváló erővel bír, további munkatevékenységre ösztönöz. Végzése közben megfigyelnek, tapasztalatokat, új ismereteket szereznek. A gyermek, munka jellegű tevékenysége a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok /pl. kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság/ alakításának fontos lehetősége. Megismerkednek a szervezés folyamatával, az eszközök, szerszámok célszerű használatával.

E tevékenység során fejlődik kötelesség és felelősségtudatuk, együttműködő képességük. Az óvodában végzett feladatok többnyire közösségért végzett feladatok. A közösségi kapcsolatok, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermek saját magához mértem fejlesztő értékelést igényel.

Cél:

A munka jellegű aktív tevékenység és a játék megegyező sajátosságaira építve a gyermekek egész személyiségének fejlesztése úgy, hogy természetes szükségszerűségnek érezzék azt. Tapasztalják meg, hogy az elvégzett munka mások érdekeit is szolgálja. Tanulják meg egymás és a felnőttek munkáját megbecsülni.

Feladat:

A gyerekek munkavégzésének a lehetőségét biztosítani kell. Tapasztalati úton fedezzék fel, hogy ez a tevékenység hasznos és szükséges, elvégzése rendszerességet kíván. Különítsék el a

munka jellegű aktív tevékenységet a játéktól. A gyermeket ne kényszer, hanem belső motiváció készítse munkavégzésre. Valamennyi munka jellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják. A pozitív viszony kialakításának alapja, a gyermek kíváncsisága, utánzási vágya, felnőttek példamutatása. Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel biztosítjuk a gyermekek munka jellegű tevékenységét. Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.

Fejlesztés tartalma:

Az önkiszolgálás a gyermek saját személyével kapcsolatos, a naposság, a kerti munka, az élő sarok gondozása közösségért végzett tevékenység. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amit testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek megvalósítani. Önkéntességüket, nyitottságukat tudatosan használjuk fel nevelési céljaink megvalósítása érdekében. Olyan feladatokat adunk, amely erejükhöz igazodik, tartalmilag gazdagok, változatosak. Annyi eszközt biztosítunk, melyek segítségével célszerűen elvégezhető az adott feladat. Ezeket a könnyű kezelhetőség és a balesetmentesség jellemezze. Tevékenységük során biztosítani kell a teljes önállós lehetőséget, módot kell adni a szükséges készségek, képességek elsajátítására, gyakorlására. Segítségnyújtást a tevékenység megismertetésekor kell biztosítani, a továbbiakban lehetőséget kell adni a minél nagyobb önállóságra.

Programunk komplexitása az állandó tevékenység lehetőségét biztosítja, a napirend, pedig az ehhez megfelelő időkeretet. A tanulási forma az utánzáson alapul, és itt is érvényesül a felnőttek mintaszerepe, pontos, kitartó, folyamatos munkavégzés, és erre való ösztönzés.

Óvodánk az évszakok változásához alkalmazkodva építi fel programját, és a vidéki település adta lehetőségekkel élve megismerhetik és gyakorolhatják a munkafolyamatokat. A napirend szerinti tevékenységen túl, jelentős szerepet kapnak a természet és az időjárás változással összefüggő munkafeladatok.

Jellemző munkatevékenységeink:

- öltözködés, ruháik rendben tartása
- terítés, söprögetés
- teremrendezés, játékválogatás, rendezés, rakodás, eszköz előkészítés, szabadpolicok elrendezése, vendégváró feladatok
- hajtatás, csíráztatás, élősarok gondozás
- akvárium, terrárium gondozása
- barkácsolási anyagok gyűjtő munkái
- barkácsolás
- eszközök és egyszerű használati tárgyak készítése
- kerti munkák /évszak ill. időjárás függő/
- udvarrendezés
- veteményezés, folyamatos gondozás, betakarítás
- zöldség, gyümölcstisztítás, darabolás, saláta - ill. kompótkészítés
- mézeskalács és süteménysütés
- ajándékkészítés /alkalmakra, ünnepekre/

A fejlődés várható jellemzői:

Legyenek képesek életkoruknak megfelelő szinten saját szükségleteik ellátására. Önként vállalják a naposi és az alkalmasszerű elvégezhető munka jellegű tevékenységeket. Környezetük rendben tartásában, helyreállításában segédkezzenek. A rendszeresen végzendő

feladatokat szokás szinten, kérés nélkül, önállóan végezzék, az egymásutániség sorrendjét betartva. Ismerjék az egyes munkákhoz szükséges eszközök, szerszámok használatát, azokat tisztán, rendezetten tegyék a helyére. Az elvégzett munka jellegű tevékenység legyen esztétikus, igényes.

Ismerjék fel a munkavégzés szükségességét, és becsüljék annak értékét.

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodáskorú gyermek életében a játék és a tanulás összekapcsolódik, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Tevékenységi vágyat ösztönzi tapasztalatszerzésre, cselekvésre, közben újabb és újabb felfedezéseket tesz, új ismeretek birtokába jut, tanul. Játék közben szinte észrevétlenül tanul, így válik a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színterévé, de nem kizárólagossá. A nevelési folyamat egész alkalmas az erőltetés nélküli spontán másrészt sajátosan szervezett tanulásra.

A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését, az ismeretszerzést egyaránt magába foglalja. A gyermekek a cselekvéses műveleteket, az összefüggéseket a beszéd szintjén képesek megérteni, kifejezni. Az anyanyelv elsajátítása, spontán, utánzás formájában valósul meg. A mintakövető utánzás a tanulás legfőbb formája. A megfigyelés, emlékeztetbe vésés, felidézés az óvodáskorban gyakorlati tevékenységekben ágyazottan fejlődik. Így nagyon fontos, a minél több érzékszervet igénybe vevő, tapasztalási és sokoldalú cselekedtetési lehetőség megteremtése.

A gyermekek a világot komplex módon érzékelik, ezért nevelésünk egészét, ezen belül a tanulást az egymásra épült hatások rendszerén keresztül valósítjuk meg. A kezdeményezéseken keresztül jut el a világból megismerhető, befogadható ismeretekig, tapasztalatokig. A tevékenységi vágy alapja a gyermek sikerélménye. Ezt úgy biztosítjuk számára, hogy képességéhez mért feladatokat kap, ez ösztönzi az újabb részvételre.

Cél:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése. Sokoldalú tapasztalási és cselekedtetési lehetőségek biztosításával a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése. Oly módon alakuljanak ki értelmi képességeik, hogy a későbbiekben a tanuláshoz pozitívan viszonyuljanak.

Feladat:

A gyermekek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai élete átfogó, folyamatos és alapvető feladat. Az értelmi képességeik fejlesztése, ezen belül az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás. Olyan lehetőségek kínálata, mely biztosítja az egyéni képességeiknek megfelelő tanulási folyamatokat. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását. Ennek során megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömet, kipróbálhatják, saját teljesítőképességüket.

A gyermekek önállóságának, önfegyelmének kialakítása és fejlesztése a tanulás folyamatában.

A fejlesztés tartalma:

Programunk a komplex kezdeményezések rendszerére épül. Módot ad többoldalú, más-más megközelítésű, esetleg magasabb szintű tapasztalatszerzésére, ismeretszerzésre.

A játékból induló napi egy kötetlen tevékenységi formát biztosítunk a gyermekek számára. Mindhárom korcsoportban heti egy alkalommal kötött testnevelés foglalkozás van. A napi komplex kezdeményezésekhez kapcsolódóan mindennap különböző mozgásos játékok kerülnek alkalmazásra.

A napok, hetek komplex egymásra épülése biztosítja a gyermek érdeklődéséhez, igényéhez, egyéniségéhez, teherbíró képességeihez igazodó tanulási formát. Alkalmazkodik a gyermekéletkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségi szintjéhez.

Programunk személyiség központú, képességfejlesztő alapokra épül, így lényeges a gyermekek önkéntes, aktív cselekvő részvétele a kezdeményezéseken. Egyéni fejlesztésre mikro csoportos formákat alakítunk ki. A játékból kiinduló kötetlen óvodapedagógusi kezdeményezések tevékenységbe ágyazottak, képszerűen szemléletesek, játékos utánzásra épülnek. Az óvodapedagógusok a tervezés és a tanulást biztosító feltételek megteremtése során építenek a gyermekek előzetes élményeire, egyéni tapasztalataira, ismereteire. A tanulási folyamat zavartalanságát a jól elrendezett csoportszoba, az átgondolt szokásrendszer is segíti.

Kialakult a feladatok elvégzéséhez fontos munkafegyelem, az önállóság, a zavartalansághoz szükséges halkabb tónusú beszéd. A 6-7 éves korosztály szervezett, kötetlen foglalkozásait, a játékra épülő cselekvő aktivitás jellemzi.

A fejlődés várható jellemzői:

- Legyenek képesek az adott feladatok megoldására, az elkezdett feladatok befejezésére
- Alakuljon ki bennük a sikeres feladatmegoldás igénye
- Örüljenek a sikernek, a kudarcot viseljék el
- A közösségi élet szempontjából fontos normákat tartsák be

7. 9. Tehetséggondozás, az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység

Az óvodáskort a tehetséggondozás alapozó szakaszának tekintjük: a világ felfedezésének, sokféle tevékenység kipróbálásának, lehetőségek megkínálásának időszaka ez. Az óvodai tehetséggondozásunk nem más, mint az egyéni bánásmód, differenciálás módszerének alkalmazása. Fontosnak tartjuk, hogy alkalmunk legyen felkínálni, megtapasztalni bizonyos tevékenységeket ahhoz, hogy a tehetség ne maradjon rejtve, hiszen mindenki tehetséges lehet valamiben.

Három-szintű tervezésünkből adódóan, a kreatív, érdeklődő, tehetséges gyermekek fejlesztése óvodai csoportjainkban a napi tevékenységekbe ágyazva komplex személyiségfejlesztéssel, illetve kiscsoportos, csoportközi „tehetséggondozó” foglalkozások keretében. A foglalkozásokat, a pedagógusok kezdeményezése alapján, a helyi sajátosságokat is figyelembe véve szervezzük, érdeklődés, és igényfelmérés alapján. Az eredményes fejlesztés biztosítása érdekében szükséges a gyermeki személyiség alapos ismerete, az egyéni jellemzők mérlegelése. A személyiség megismerésének alapvető eszközeként a megfigyelést alkalmazzuk – spontán és célzott módon egyaránt.

Cél:

A tehetségígéreték felismerése, komplex fejlődésük támogatása, vagyis a gyermek érdeklődésének és kimagasló képességeinek erősítése, ezzel párhuzamosan gyengeségeinek kompenzálása.

Feladat:

- Az egyéni bánásmód alkalmazása, differenciálás megvalósítása.
- Elfogadó, támogató környezet biztosítása.
- A gyermekek tevékenység közbeni megfigyelése és értékelése során az egyes tehetségekre utaló képességterületek számbavétele.
- Felismerni az átlagon felüli képességeket
- A tervezés során a fejlesztés átgondolása, egyéni módszerekkel történő fejlesztés
- A tehetséggondozással kapcsolatos feladatok rögzítése a csoportnaplóba, fejlődési naplóba, nevelési tervbe és értékelésbe. Ez tartalmazza a fejlesztések irányát, folyamatát, tapasztalatait és eredményeit.
- Jelzés a szülők felé, konzultálás a családdal ötletek és segítségadás szakkönyvek ajánlásával.
- kapcsolatok felkutatása tehetségígéreteknek

Területei:

1. Néptánc foglalkozások
2. Ovifoci foglalkozások
3. Környezetvédelem, Óvodakertek
4. Logikai foglalkozások
5. Nyelvi tehetséggondozás

7.9.1. Néptánc foglalkozások

Minden gyermek tehetséges valamiben, ezt a tehetséget kell felfedeznünk. A zenei táncos tehetség korán megmutatkozó tehetségfajta, öröklődő. Tehetséggondozás keretében óvodánkban táncos mozgásfejlesztő műhelyt működtetünk. A nagycsoportos korú óvodások – önként jelentkezés alapján – heti egy alkalommal vesznek részt a foglalkozásokon. Éves terv alapján - 26 alkalom - végezzük a fejlesztő munkát. A módszerek egyeznek a mindennapival, a többletet a tevékenység tartalma adja, mely az „Így tedd rá!” program módszerére épül. Szakmai módszertani anyag összeállításával, belső tudás megosztása által az intézmény összes csoportjára kiterjedő alkalmazhatóságot teszünk lehetővé. Néptáncos csoportjainkkal több óvodai rendezvényen (jó gyakorlatos nyílt napok-Mihály nap, Márton nap, ballagás) lépünk fel, gyakoriak városi szerepléseink is. A fellépések során kiemelkedő a szülők együttműködése, segítőkészsége, szívesen elhozzák gyermekeiket ezekre az alkalmakra. Pályázati lehetőségek felkutatásával, társintézményekkel való kapcsolatok bővítésével, módszertani képzéseken való részvétellel, műhelymunkák szervezésével törekszünk fenntartani és erősíteni e tevékenységet óvodánkban.

Célunk:

Kiemelkedő képességű gyerekek felfedezése, komplex személyiségfejlesztése gondozása a művészeteken keresztül.

Feladataink:

- Nemzeti hovatartozás erősítése, értékközvetítés.
- Népi játékokon keresztül a gyermekek zenei képességeinek (éneklési készség, zenei hallás, ritmusérzék, zenei formaérzék, alkotókészség) fejlesztése, mozgáskultúra mélyítése.
- Értelmi képességek komplex fejlesztése, tanulás iránti érdeklődés felkeltése.
- Hagyományokkal, népszokásokkal, jeles napokkal, népviseletekkel, népi hangszerekkel kapcsolatos ismeretek rendszerezése, bővítése.
- Népi kifejezések, rigmusok, mondókák megismertetésével kommunikációs képességek fejlesztése.
- Akarati képességek (türelem, kitartás) erősítése.
- Esztétikai fogékonyság és igényesség megalapozása, ízlésformálás.
- Nagymozgások fejlesztése, mozgáskoordináció fejlesztése.
- A gyermekek természetes és harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában, téri tájékozódóképesség fejlesztése.
- Finommotorika fejlesztése kézfogásokkal, érintésekkel.
- Szereplési vágy fokozása.

7.9.2. Ovifoci foglalkozások - MLSZ Bozsik Intézményi Program

Intézményünkben 2013 óta működik a Bozsik Intézményi labdarúgás, mely kiválóan szolgálja a tehetséggondozást, hátránycsökkentést, és az iskolai életre való alkalmassághoz szükséges képességek egyéni, differenciált fejlesztését. A programban hivatalosan a MLSZ informatikai rendszerében regisztrált nagycsoportos korú gyermekek vesznek részt, de a gyakorlatban több éve fiatalabb gyermekek is bekapcsolódtak. A csoportokat 8-10 fővel szervezzük, a gyermekek kora, képessége és egyéb óvodai tevékenységük, elfoglaltságuk figyelembevételével. A program iránti érdeklődés magas, egyre szélesebb körben terjedő, az intézménybe járó gyermekek egyharmada vesz részt benne, mind a négy telephelyünkön. Az élményszerű, játékoságra épülő, délutáni foglalkozások népszerűek, a lemorzsolódás alacsony szintű. A gyermekeknek azért kedvező, mert ismeri a pedagógust, megszokott közegben, életkorához igazodó tevékenységet folytathat, a szülőknek pedig azért, hiszen plusz időt, költséget nem jelent a családok számára. A tematikusan felépített, gyermeki képességeket, igényeket maximálisan figyelembe vevő foglalkozások közben lehetőség adódik a tehetségek feltárására. Az ezen a téren kiemelkedő képességű gyermekek szüleinek jelzést adunk, illetve delegáljuk a gyermekeket városi, egyesületi szintre, így biztosítjuk az utánpótlást. Szakmai szempontból több szinten is profitál óvodánk az ovifoci programból. Intézményi szinten külső kapcsolatok bővülését (EVSE), családokkal való kapcsolatok mélyülését, nevelőtestületi szinten az együttműködés erősítését, egyéni szinten pedig a részt vevő pedagógusok szakmai fejlődését, önképzését, egyéni kompetenciáik kibontakoztatását segíti.

Célunk:

A sportolási lehetőség biztosításával a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődésének biztosítása, a mozgás megszerettetésével aktív életmódra nevelés, tehetséggondozás, hátránycsökkentés.

Feladataink:

- Változatos és érdekes gyakorlatokkal, pozitív megerősítéssel, sikerélmény biztosításával a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, a sportolási igény alakítása.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- Motoros képességek komplex fejlesztése, testséma fejlesztése.
- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, az iskolai tanulást meghatározó részképességek, értelmi képességek (különböző észlelési területek, figyelmi funkciók, vizuális emlékezet, kreativitás, képzelet) fejlesztése.
- Akarati tényezők fejlesztése, kitartás növelése.
- Pozitív énkép kialakítása, önbizalom, kudarctűrő képesség fokozása.
- Szociális képességek fejlesztése: társas kapcsolatok szélesítése, társakhoz való alkalmazkodás elősegítése, ezáltal önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük fejlesztése.
- Kommunikációs képességek (beszédértő képesség) fejlesztése, szókincsbővítés.

7.9.3. Környezetvédelem, Óvodakertek

Pedagógiai munkánkban kiemelten jelenik meg az óvodás gyermekekben a természet iránti szeretet, a környezettudatos magatartás, a holisztikus világkép kialakítása. Fontosnak tartjuk, hogy ebben a világot felfedező életszakaszban a mindennapos, személyes példamutatáson, szokásalakításon túl olyan életkori sajátosságoknak megfelelő komplex tevékenységeket, tanulási szituációkat teremtsünk számukra, melyek hozzájárulnak képességeik teljes körű kibontakoztatásához. A természeti környezet, a növények, állatok, a természet csodái iránt mutatnak nagyobb érdeklődést. Számos kísérlettel, játékos feladatokkal igyekeztünk minél inkább felkelteni a gyerekek kíváncsiságát a téma iránt, olyan óvodapedagógusok vezetésével, akik többéves tapasztalattal rendelkeznek. Bogarak, rovarok megfigyelése, gyümölcsök felhasználása, feldolgozása, savanyúság készítés kísérletek levegővel és vízzel, környezetvédelmi feladataink a foglalkozások témái. Az élményszerű tapasztalatszerzés főbb színterei az óvodakertek, melyet mind a négy telephelyünkön az udvarok sajátosságainak megfelelően alakítottunk ki, így az elmúlt években termelő kerttel, fűszer kerttel, virágos kerttel és madár-élőhellyel bővültek óvodáink. A vetéstől a betermelésig a gyerekek folyamatosan részt vesznek a növények gondozásában, illetve a termények feldolgozásának is aktív szereplői. A tapasztalati úton történő tanulás előtérbe helyezésében törekszünk a játék-munka-tanulás hármas egységének összhangjára, a motiváció fenntartására. A kerti és udvari munkajellegű tevékenységek, megfigyelések kitűnő lehetőséget kínálnak a pedagógusainknak az egyéni képességfejlesztésre, a gyerekekben rejlő képességek feltárására, korszerű pedagógiai módszerek alkalmazására. A gyermeki képességek teljes körű kibontakoztatása mellett az óvodakertek fenntartásának további hozadéka az egymásra figyelésben, az óvoda közösségeinek, a család - óvoda kapcsolatának, illetve a partneri kapcsolatok bővülésében is megmutatkozik.

Tematikus hetek ajánlásait a csoportokban valósítjuk meg, a környezetvédelmi munkacsoport ajánlásával.

Célunk:

Az óvodakertek nyújtotta lehetőségek kihasználásával a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődésének kibontakoztatása, a természeti ismeretek iránt kiemelten érdeklődő és fogékony gyermekek egyéni, differenciált fejlesztése.

Feladataink:

- Környezettudatossággal, fenntarthatósággal, munkával kapcsolatos értékek közvetítése.
- Érzékenyítés, a természethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Élmenygazdag lehetőségek felkínálásával a gyermekek érdeklődésének felkeltése a kerti munkák, udvarrendezési tevékenységek iránt.
- Együttesen végzett tevékenységekkel a gyermekek szociális képességek fejlesztése.
- A tevékenykedtetés által motoros képességek fejlesztése (alap-állóképesség, mozgáskoordináció, téri tájékozódó képesség).
- A természeti környezettel, élővilággal kapcsolatos ismeretek átadásával gondolkodási képességek komplex fejlesztése (analizálás, általánosítás, konkretizálás, összehasonlítás, ok-okozati összefüggések meglátása, lényegkiemelés, problémamegoldás).
- Aktív és passzív szókincs bővítés.

7.9.4. Logikai foglalkozások

Az óvodai csoportokban, illetve igény szerint nagycsoportosok számára csoportközi foglalkozásokat hozunk létre. A tervezett játékok a fejlesztésen túl lehetőséget adnak a gyerekeknek a szabadidő hasznos eltöltésére is. A csapatépítést, közösségfejlesztést nagyon jól segítik a helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. Ezek során tanulják meg a problémákat kezelni, megoldani, csoportban dolgozni. A kisgyermekeknél kiemelkedő matematikai képesség és érdeklődés indikátorai: a magasabb szintű gondolkodás és az absztrakciós képesség, ezt kihasználva működtetjük a tehetséggondozás ezen területét. A csoportokban megfigyeléseket végzünk minden gyermekeknél, a meglepő pontosságú, hosszú- és rövidtávú memóriára, az átlagnál sokkal hosszabb ideig tartó érdeklődésre, fokozott figyelemre, korán megjelenő matematikai képességekre fókuszálva. A csoportokban az eszközök rendelkezésre állnak, de alkalmanként bővíthetők (Bee-Bot, Brainbox, UNO, Dominó, dobókocka stb.)

Célunk:

A változatos tevékenységeken keresztül minden gyermek ismerkedjen meg a matematika világával. Szerezzenek tapasztalatokat, ez által bővíljön ismeretszerzésük, rendszerezésük, formálja a gyermekekben alakuló matematikai szemléletmódot; a matematikai jellegű tevékenységekhez való pozitív viszonyulást; fejlődjön gondolkodásuk.

Feladataink:

- A gyermeki személyiség harmonikus kibontakoztatása
- Egyéni képességek, az átlagon felüli adottságok, a kreativitás, a motiváció kibontakozása
- Játékos feladatokkal logikai-matematikai képességekkel fejlesztése
- Ezek során tanulják meg a problémákat kezelni, megoldani, csoportban dolgozni.
- Értelmi képességek fejlesztése, különös tekintettel a gondolkodásra
- Akarati tényezők fejlesztése
- Pozitív énkép kialakítása, önbizalom, kudarctűrő képesség fokozása.
- Kitartásra, feladat iránti elkötelezettségre nevelés
- Interneten elérhető matematikai játékok megismertetése
- Csoportban történő tevékenységeknél feladatunk az egyénre szabott feladatadás, dústítás, mélységben és minőségben történő gazdagítás – a differenciálás.
- Differenciálás során az egyéni tanulási stratégiák fejlesztése, a megfelelő motiválás

7.9.5. Nyelvi tehetséggondozás

Mindennapi munkánkba szervesen beépül, s kiemelt célként kezeljük az anyanyelvi és kommunikációs kompetenciák hangsúlyozását, a gyenge verbális képességű gyermekek felzárkóztatását, tehetségigéreteket felfedezését. Ezen a területen különlegesen tehetséges gyermekek tűnnek ki bő szókincsükkel, választékos, árnyalt kifejezőkészségükkel, kiemelkedő hanghallásukkal, magas szintű felfogóképességük, különleges gondolkodási és emlékezőképességük, fejlett humorérzékük van. E kiemelkedő képességek felfedezése, továbbfejlesztése és gazdagítása minden csoportban magas szinten megvalósul, óvodapedagógusaink széles módszertani repertoárral, gazdag tapasztalattal rendelkeznek ezen a területen. Ezt az anyanyelvi munkaközösség által kidolgozott saját módszertani segédanyag és játékgyűjtemény, a belső hospitálások, valamint a képzéseken való részvételek nagymértékben elősegítették. Ezen felül a gyermeki képességek felismerését, további erősítését, szereplési vágy kielégítését, sikerélmény biztosítását, partnerekkel való kapcsolattartások mélyítését szolgálják sajátos óvodai szintű rendezvényeink. Ezek az alkalmak az anyanyelvi munkaközösség éves munkatervének folyamattervében jelennek meg. A népmese napján különböző technikákkal – bábelőadás, diavetítés, mesedoboz - könyvtárosok mesélnek a gyermekeknek, színházlátogatásokat szervezünk, óvodapedagógusok bábcsoportja tart előadásokat. Hagyománnyá váltak az anyanyelv nemzetközi világnapján nagycsoportosok számára szervezett anyanyelvi vetélkedők, továbbá a családok egyéni felkészítésén alapuló költészet napján megrendezésre kerülő Vers-és mesemondó napunk.

Célunk:

A kiemelkedően magas nyelvi intelligenciával rendelkező gyermekek felismerése, az iskolai tehetséggondozás előkészítése, egyéni, differenciált fejlesztése.

Feladataink:

- Anyanyelvi és kommunikációs kompetenciák átfogó fejlesztése.
- Folyamatos támogató környezet megteremtésével a gyermekek szabad önkifejezésének, kreativitásának biztosítása.
- Értékközvetítés.
- Sokrétű, változatos anyanyelvi játékok biztosításával verbális és non verbális kommunikáció fejlesztése.
- Játékszituációk kialakításával, dramatikus játékokkal, bábozással szociális és értelmi képességek komplex fejlesztése.
- Gyermekek hallási megfigyelőképességek fejlesztése,
- Érzelmi intelligencia fejlesztése.
- Megfelelő kiejtés kialakításával beszédmozgás fejlesztése,
- Szövegalkotási kedv ébrentartása, szereplési vágy kielégítése.

7.10. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A Pedagógiai Programban meghatározott nevelési célok és alapelvek a sajátos nevelési igényű gyermekekre is vonatkoznak. Megvalósításnál figyelembe kell venni a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési igényeit. Különös figyelmet kap az egyéni bánásmód, a differenciálás.

Alapelvek:

- A sajátos nevelési igényű gyermek minden segítséget kapjon meg, hátrányainak leküzdéséhez.
- Családdal való szoros kapcsolattartás és együttműködés.
- Gyógypedagógus és az óvodapedagógus szoros együttműködése.
- A gyermek személyiségének megismerése, harmonikus, optimális fejlesztésre való törekvés.
- Kapjon meg minden segítséget a gyermek, hátrányainak leküzdéséhez.
- Egyéni fejlesztő terápia alkalmazása gyógypedagógiai tanár segítségével.
- A fejlesztés során szem előtt tartjuk a sérült gyermekek érdekeit, de eközben a többi gyermek joga és érdeke sem sérülhet meg.
- TEAM munka, esetmegbeszélések

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Célok:

- Gyógypedagógus segítségével a sérülésnek megfelelő célszerű segítségnyújtás, fejlesztés.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének segítése a közösségbe, többi gyermekkel együtt történő nevelése.
- Alkalmazkodóképességük, önállóságuk fokozása, segítése.
- Másság elfogadása - felnőttekre, gyermekekre

Feladata:

- A sajátos nevelési igény szerinti elfogadó, eredményeket értékelő környezet kialakítása, a szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.
- Sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- A gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógus együttműködésének biztosítása.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveinek megismerése, és alkalmazása

Módszerek feltételei:

- Befogadó nevelőtestület
- Differenciáló pedagógiai módszerek
- Rehabilitációs és rehabilitációs szemlélet érvényesülése

Tartalma:

- Együttnevelés megvalósítása, az együtt haladás lehetőségének biztosítása.
- A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság diagnózisa alapján a napi életbe beágyazott fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján.

A habilitáció fő területei:

- az észlelés- vizuális, akusztikus, taktilis, vestibuláris, kinezteziás- fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszközök használatával
- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése
- az önellátás készségeinek fejlesztése

A szakértői bizottság által integrált nevelésre javasolt, gyermek fogadásakor személyi és tárgyi feltételeink függvényében feladatellátási helyeinken kijelölt intézményként fogadjuk az enyhe fokban eltérő értelmi fogyatékos, a figyelemzavarral/hiperaktivitással küzdő, a részképesség zavar következtében sajátos nevelési igényű, valamint a beszéd-fogyatékos, autista gyermekeket. Figyelembe vesszük a sérülés mértékét, súlyosságát, idejét, formáját és területét.

Óvodai felvételéhez - döntésnél - figyelembe vesszük a sérülés mértékét, súlyosságát, a gyermekek együttműködési és utánzási készségeit.

A határozathozatal előtt szükséges az óvodavezető személyes találkozása a szülőkkel, gyermekkel. Ezt követően további teendő: egyeztetés az önkormányzattal és a Szakértői Bizottsággal a megfelelő körülmények megteremtéséről, az esetleges hiányosságok pótlásáról, a speciális eszközök beszerzéséről, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátásról, melyre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az együttnevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak

feltárására, a pedagógiai szakszolgálat, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.

- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja. A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől, azonban számukra szükség szerint a részleges integráció szabályait betartva csoportos foglalkozásokat szervezünk. Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irány száma 1-3 fő.
- Abban az esetben, ha az együttnevelésre, integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

7.11. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógusok napi komplex látásmódja, feladata kell, hogy legyen az ONOAP-ban meghatározott szemlélet, feladat. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettségátvitelt követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtő, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival érje el.

A szabad játéktevékenység kialakulásával maradjon bevonható társ, segítő illetve, ha a játéktevékenység elakad kezdeményező.

Biztosítson nyugodt, derűs, szeretetteljes légkört, helyet, elegendő időt játékeszközöket, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket a különböző játékformákhoz, differenciált módszerekkel, támogató, elfogadó attitűddel.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Jellemezze:

- Inkluzív szemléletre való törekvés, inkluzív szemlélet
- Tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, empátia, szeretetteljesség, következetesség.
- Egyéni szükségletekhez igazodó differenciálás, megfelelő módszerek megválasztása.
- Speciális nevelési módszerek, eszközök felkutatása és alkalmazása az SNI-s gyermekek integrált nevelése kapcsán is
- Szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése
- A segítségnyújtás lehetőségének és mértékének megismertetése az óvoda dolgozóival, szülőkkel, csoporttársakkal.
- A szülőkkel való szoros kapcsolattartás során: szülőgondozás, segítő tanácsadás.
- Együttműködés, kapcsolattartás a gyógypedagógussal, védőnővel, szakmai szolgáltatókkal, pszichológussal, logopédussal, családgondozóval.
- Önképzés, továbbképzés a speciális feladatok érdekében.

8. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvaskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben, majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Nagycsoportos korban az óvodapedagógusok véleményt alkothatnak a szülők felé: gyermekük testi, lelki, szociális érettségéről, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához. Fontos, hogy a gyermek a számára legkedvezőbb időszakban kerüljön az iskolába. Az óvónők szaktudásuk, a gyermek alapos ismerete alapján teszik meg javaslatukat.

Az óvoda feladata elősegíteni a gyermek iskolára való alkalmassá tételét, amennyire csak lehetséges.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut:

- az első alakváltozáshoz,
- megváltoznak testarányai,
- megkezdődik a fogváltás,
- testileg arányosan fejlett, teherbíró,
- mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére:

- nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre,
- a tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez,
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik,
- megjelenik a szándékos figyelem, felidézés,
- fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme,
- az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van,
- beszéde érthető, folyamatos, gondolatait, érzelmeit érthető formában, életkorának megfelelően tudja kifejezni,
- alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait,
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkezik.

A szociálisan fejlett gyermek az óvodáskor végére:

- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására,
- képes a fokozatosan kialakuló együtt működésre,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, munkatempója megfelelő

9. Az óvoda-iskola átmenet támogatása

Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című Projektben átfogó szinten, óvoda-iskola átmenet orientációjával módszertani fókusszal vettünk részt, melynek elsődleges célja az iskolákkal való partneri együttműködés mélyítése volt, amelyet kiegészítettünk az alapkompenciákra fókuszáló készség-képességfejlesztéssel.

Cél: az óvoda-iskola átmenet kérdéskörét egységessé tévő szabályzat létrehozásával az iskolákkal való szakmai kapcsolat mélyítése. Az óvodában már gyakorlattá vált inkluzív szemlélet, illetve a kialakított jó szokások továbbvitele, folytonosságának biztosítása.

Feladatok:

- Az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló), differenciált pedagógiai támogatása,
- szülők, gyerekek felkészítése az iskolai életre,
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés,
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése,
- az új környezetben való biztonságérzet megteremtése,
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása,
- iskolához való pozitív hozzáállás fenntartása,
- odafigyelés az egészséges terhelésre,
- az iskolás gyermekek fejlődésének követése,
- közös programok, tevékenységek szervezése,
- folyamatos szakmai tapasztalatcserék, látogatások szervezésével (hospitálások, szakmai műhelyek) tudásmegosztás mélyítése,
- kölcsönös professzionális pedagógiai kommunikáció és
- egyenrangú, közvetlen, folyamatos és őszinte munkakapcsolat kialakítása.

Sikerkritériumok:

- Az óvoda és iskola között egységes pedagógiai szemléletmód alakul ki.
- Az első osztályos gyerekek örömmel, kíváncsisággal telve, szorongástól mentesen kezdik meg tanulmányaikat.
- A gyermekek és tanítók között pozitív érzelmi viszony alakul ki már iskolába lépés előtt.
- Minden gyermek kudarcmentesen, egyenlő eséllyel kezdi meg az iskolát, zökkenőmentesebbé válik a beilleszkedés.
- Mindenki számára biztosított az egyéni haladási tempó, a fejlődési ütemhez való igazodás.
- A gyermeki különbségek elismerése és az erre történő építkezés alapján a SNI és BTMN gyermekek befogadása, integrálása a nevelés, nevelés-oktatás természetes folyamatává válik.
- A gyermekekben rejlő tehetségek, erősségek felszínre hozatalával a gyermeki képességek minél szélesebb körben kibontakoznak.
- Az iskolához való pozitív viszony megtartásával csökken az iskolai lemorzsolódás aránya.
- Az intézmények között közvetlen, folyamatos és őszinte munkakapcsolat alakul ki, melynek alapelve az egyenrangúság, egymás kölcsönös tisztelete.

Intézményünkben –kifejezetten az utolsó nevelési évben - fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarckor megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Innovatív, rugalmas nevelőtestületünk, illetve a megfelelő szakképzettséggel és több éves szakmai tapasztalattal rendelkező óvodapedagógusaink által alkalmazott korszerű pedagógiai módszerek, gyermek-megismerési technikák, megfelelő biztosítékul szolgálnak a gyermekek iskolai alkalmassá tételében. Inkluzív pedagógiáinkkal, a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követésével, továbbá személyre szabott fejlesztésével - felzárkóztatással, tehetséggondozással – valósítjuk meg a gyermeki képességek teljes körű kibontakoztatását.

10. Óvodában szervezett csoportközi foglalkozások

Óvodánk (jó gyakorlatainak, fejlesztések megvalósítására) a szülők kérésére, a gyerekek érdeklődési körének megfelelő, egyben az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység megvalósítására olyan csoportokat szervezhet, amelyek elősegítik nevelési céljaink elérését, igazodnak óvodánk sajátos arculatához. Ezeken túl segíti az átlagon felüli gyerekek képességeinek kibontakoztatását, az alapkészségfejlesztések külön csoportban történő lehetőségét.

Óvodaidőben szervezett tevékenységek:

- hittan
- logopédiai fejlesztés
- egyéni fejlesztés
- bábelőadások
- gyermektánc
- Bozsik- program
- birkózás
- úszás

Közös programok:

Minden óvodás gyermek számára, a szülői közösséggel együttes költségviseléssel szervezünk látogatást az állatkertbe
színházprogramokat

Iskolába készülő gyermekek számára:

Színházlátogatást, színházi előadást/ életszakaszhoz igazodó kirándulást

11. Ünnepek, megemlékezések rendje, a hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatok

A gyermeki élet hagyományos ünnepei az óvodában:

- farsang,
- gyermeknap,
- Mikulás-nap
- karácsony
- húsvét

Egyéb ünnepek:

- anyák napja,
- évzáró
- nemzeti ünnepek: március 15., összetartozás napja (június 4.)

A gyermeki élet hagyományos ünnepeinek időpontját nem befolyásolhatja nyílt nap. Annak megszervezése nem boríthatja fel a gyermekek szokásos napirendjét.

Megünneplésüket az éves munkaterv tartalmazza. Ezek közül az ünnepek közül bármelyik nyílt nap lehet a csoportvezető óvónők döntése alapján.

Csoporton belül: - közös ünneplés történik

- a gyermekek név- és születésnapja alkalmából

Népi hagyományok ápolása a csoportokban a korosztályoknak megfelelő szinten.

Az intézmény hagyományai érintik

- az intézmény ellátottait
- a felnőtt dolgozókat
- a szülőket

A hagyományápolás érvényesülhet az intézmény

- jelkép használatával
- gyermek, felnőttek ünnepi viseletével
- az intézmény belső dekorációjával

Természettel kapcsolatos ünnepek:

- Állatok világnapja,
- Föld-, Víz napja,
- Madarak és fák napja.

Kirándulások, séták, színházlátogatás, sport napok szervezése.

Nevelőkkel kapcsolatos hagyományok:

- szakmai napok szervezése, házi bemutatók szervezése, (önkéntes alapon, a munkatervben rögzítve)
- továbbképzéseken, tanfolyamokon szerzett ismeretek átadása, (évente 2 alkalommal)
- a nyugdíjba menők búcsúztatása,
- közös ünnepélyek megszervezése, nőnap, pedagógusnap, névnapok, karácsonyi gyertyagyújtás,
- karácsonyi ünnep nyugdíjasokkal közösen

12. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

1. Egyéni tervezés esetén:

- a. Családlátogatások
- b. Anamnézis felvétele
- c. Megfigyelés
- d. Kapott eredmények elemzése
 - Beszélgetés
 - Pedagógiai rajzelemzések
 - Tematikus feladatsor (diagnosztikai mérések)
- e. Esettanulmány

12.1 Lépések és funkciók:

12.1.1. Családlátogatás

Családlátogatásokat végzünk az óvodába lépő gyermekeknel, előre egyeztetett időpontban. A családi, illetve lakhatási körülmények változásánál, ismételten kérjük a családoktól a lehetőséget. A célunk, megismerni a gyermeket körülvevő környezetet, családban elfoglalt helyét, a szülők nevelési szemléletét és rendszerét.

12.1.2. Anamnézis

Az óvodapedagógusok a gyermekek óvodába kerülésekor szülői interjú módszerével adatokat jegyeznek fel a gyermekekről. Ez az adatlap az alapadatokon túl tartalmazza a szülés körülményeit, a gyermek fejlődését az első években (mozgás, beszéd stb.), esetleges betegségeit, a gyermek szobatisztasággal kapcsolatos információkat, étkezési, alvási szokásokat, játékával kapcsolatos tudnivalókat.

12.1.3. Megfigyelés, beszélgetés, rajzelemzés

A gyermek személyiségének megismerése óvodai környezetben. Megismerési technikák folyamatos alkalmazása.

12.1.4. Esettanulmány

Mély helyzetfeltárás egy adott gyermekkel kapcsolatban. Alapja és része lehet egy esetmegbeszélésnek

12.1.5. Dokumentálás

Megfigyeléseinket, fejlesztési terveinket, az ovikréta felületen vezetett, nyomon követési dokumentációban rögzítjük.

12.2. A gyermek fejlődésének nyomon követése

Ez a dokumentum tartalmazza a családlátogatás tapasztalatait, a gyermek képességeinek év eleji szöveges értékelését, a gyermek fejlődésével kapcsolatos megfigyeléseket, illetve a kimeneti értékelést.

Személyre szabott fejlesztési tervet, melyek kifejezetten a megjelölt fejlesztési területekben fejlesztőjátékok alkalmazására koncentrálnak.

A szempontsor struktúrája négy nagy területre oszlik.

1. Érzelmi élet és szocializáció

- A gyermek szociális fejlettsége
- A gyermek érzelmi-akaratú fejlettsége
- A gyermek játéka
- A gyermek feladat-és kötelességvállalása

2. Értelmi képességek

- A gyermek értelmi fejlettsége

3. Verbális képességek

- A gyermekek nyelvi kifejezőkészsége

4. Testi képességek

- A gyermek testi fejlettsége, mozgása, motoros képessége
- A gyermek finommotoros képessége

Mind a négy fő terület – és azon belül az egyes részterületek – vizsgálata két egymástól elütő, de sokszor egymást kiegészítő típusra bontható:

– megfigyelési szempontok: az óvodapedagógus tapasztalatai, jegyzetei alapján

– kérdések, beszélgetés, feladatok, cselekedtetés: a gyerekek játéka, tanulási tevékenysége és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként céllal szervezett helyzetben.

Az óvodapedagógusok félévenként fogadóóra keretében ismertetik a szülőkkel a gyermek fejlődésével kapcsolatos információkat, a szülő aláírásával igazolja, hogy tájékoztatást megkapta. Célunk, az óvodai nevelés és a családi nevelés összhangjának megteremtése.

12.3. Egyéni fejlesztési terv

A Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Enyingi tagintézményének szakemberei minden évben elvégzik óvodánkban az ötéves gyermekek komplex fejlettségi szűrővizsgálatát. A vizsgálat eredményéről tájékoztatást nyújtanak a szülőknek, illetve a kiemelt fejlesztési területek megjelölésével segítséget nyújtanak az óvodai keretek között fejlesztendő gyermekek neveléséhez. Az óvodapedagógusok ez alapján fókuszál a tevékenység differenciált tervezésénél az egyéni készség- képességfejlesztésre, kiemelten az alapkompétenciák területén, és folyamatos kapcsolatban állnak a fejlesztőpedagógussal.

Az általános képességfelmérő vizsgálat eredménye alapján, illetve amennyiben az óvodai fejlesztés az óvodapedagógusok megfigyelése alapján nem eredményes, vagy lassúbb ütemű fejlődést mutat, a FMPSZ Enyingi Tagintézményéhez vizsgálati kérelmet nyújtunk be.

13. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Óvodánk pedagógiai programjának bevezető részében utaltunk a szociológiai környezetünk változása során kialakult problémákra. A hátrányos helyzetű gyermekek integrációjának segítésére vezettünk be tevékenységeket, fejlesztő csoportokat alakítottunk ki. A SNI gyermekek számának növekedése az ő integrációjuk felé is terelte pedagógiai munkánkat. Ennek sikerességével-sikertelenségével, hatékonyságával – esetleges hatástalanságával minden integráló óvoda megismerkedhetett. A nehézségek leküzdése rengeteg képzést, önképzést, szakmai segítségkérést feltételezett. A kompetencia alapú óvodai programcsomag komplex látásmódot adott az integráció tekintetében, mely alátámasztotta és segítette azt a törekvésünket, hogy a gyermekek fejlesztését, az egyéni fejlesztések biztosítása után, főként saját csoportjukban tudjuk megszervezni. Fontosnak tartottuk a tárgyi és személyi feltételek biztosítását.

Tárgyi feltételek:

- dokumentumok áttekintése és módosítása
- alapító okirat módosítása
- a hátrányos helyzetű gyermekek és a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési feltételeinek hosszútávon való biztosítása

Személyi feltételek biztosítása

- gyógypedagógus biztosítása
- óvodapedagógusok és dajkák felkészülése
- rugalmas napirend kialakítása
- befogadó attitűd

A program alkalmazása során gondoltuk át igazán az inklúzió helyes értelmezését.

Gyakorlatot szereztünk az autizmussal élő gyermekek integrált neveléséhez, az ehhez szükséges hatékony eszközrendszer kialakításához. Sérülés-specifikus eszköztár segíti gyógypedagógusunk és óvodapedagógusaink munkáját a beszéd fogyatékos gyermekek együttnevelésében is. Természetesen nem arról van szó, hogy az óvodapedagógusaink helyettesíthetik a logopédus fejlesztő munkáját, de az integrációban részt vevő óvónők tájékozottak lehetnek a logopédiai terápia során alkalmazható eszközökről.

Külön is megemlítenénk azokat az eszközöket, kiadványokat, amelyeket a pedagógusok maguk is alkalmazhatnak, mert alapképzettségük és a fejlesztő eszköz jellege ezt lehetővé teszi, megismerteti az óvónőket a játék logopédiai terápia szolgálatába állítható változataival.

Szervezési feladatok:

- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása
- Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)
- Pedagógiai munka kiemelt területei
- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)

- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység, együttműködés
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kirándulások szervezése; rendezvények látogatása)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés
- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba)
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott befogadásának biztosítása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, (fogadóórák, nyílt napok)
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban

Várható hatások, eredmények:

- A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.
- A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

13.1. Differenciálás gyakorlata

A differenciálás az integráció gyakorlati megvalósulása nevelési folyamatunkban. A differenciálás értelmezésében, gyakorlati megvalósításában útmutatóak ^{Dr Bakonyi Anna} sorai:

„A személyiség saját útját bejárva képes fejlődni, a fejlesztés nem azt jelenti, hogy felzárkóztatjuk a gyerekeket egy átlagszintre, hanem azt, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni. Ebbe a szemléletbe és az ezen alapuló gyakorlatba a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is beletartozik. Az elv ugyanis azonos: mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni.” (dr. Bakonyi Anna)

Az inklúzió éppen azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elve érvényesül. Ezért a differenciálás fokozott a nevelés során, meg kell jelennie:

- gondozó munka területén
- játéktevékenységek során
- tanulásszervezés és tanulási folyamatban

A tématerv-javaslatának tervezése a 3-4 évesek, 4-5 évesek és az 5-6 évesek számára, ezen belül is három szinten kínál differenciálási lehetőséget, melyek a gyakorlatban természetesen nem merev fejlesztési vonalak, hanem a gyermeknek jelen pillanatban felkínált és átjárható tevékenység illetve ismeretszerzési szintjei:

sajátos nevelési igényű gyermekek
standardhoz közelítő gyermekek
kreatív, alkotó, tehetséges gyermekek szintje, fókuszálva az iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységekre

Az óvodapedagógus feladata – és lehetősége!- a tervezés során kiemelni a gyermekek egyéni igényeinek, egyéni fejlődési tempójának figyelembevételével, a cél – feladat – tevékenység meghatározása és megtervezése.

A tevékenység céljának eléréséhez vezető út a differenciálás, amelynek része az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység

A tevékenység feladatának meghatározásában mindig alapozunk a gyermekcsoport előző ismereteire, a gyermekek egyéni ismereteire, melyek lehetnek óvodában szerzett, illetve családból hozott ismeretek – megelőző tapasztalatszerzés.

A tevékenység feladatának meghatározásában már jelentkezik az erre alapozott differenciált tervezés korcsoportra, illetve differenciálási szintekre vonatkozóan.

A fent említett differenciálás fontos eleme a szervezeti keret megvalósítás, melyben az óvodapedagógus a tevékenység megszervezésénél nagy gondot kell, hogy fordítson, hiszen a cél eléréséhez, a gyermekek egyéni fejlődési lehetőségének biztosítása érdekében pontosan tudnia kell, hogy egyéni, mikrocsoportos, illetve csoportos formában kínálja e fel a tevékenységet.

Szervezeti keret tervezésénél mikrocsoportos illetve csoportos keretet határozhatunk meg.

A munkaformák ehhez igazodva és a tevékenység elvégzéséhez igazodva lehetnek egyéni, mikrocsoportos illetve csoportos munkaformák. A munkaformákat természetesen a gyakorlatban az óvodapedagógus rugalmasan a gyermekek egyéni szintjéhez igazítja.

Az eszközök megválasztásánál fontos szempont, hogy esetlegesen hívóképként jelenjenek meg a megelőző tapasztalatszerzésre utalva, szolgálják a tapasztalatszerzést, nyújtsanak élményt, készítsenek cselekvésre, különböző tevékenységekre.

13.2. Inkluzív szemlélet

Sem az integráció, sem a differenciálás nem volt idegen fogalom az óvodapedagógiában.

Az inkluzív pedagógia a pedagógustól és minden dolgozótól szemlélet- és attitűdváltást, s egyben szerepváltást is feltételez. A pedagógus igyekszik minden gyerek egyéni szükségleteit megismerni és kielégíteni.

A differenciálás – a gyermek önmagához képest való fejlődésének segítése – eredményessé tételéhez kiindulópontként a családok felé nyitást, a gyermekekről szóló értekezések pozitív megvalósítását, a programokba való bevonását a nevelőtestület elsődleges fontosságúnak érezte. Ezek megvalósítását több lépcsőben, mégis sokszor párhuzamos folyamatban tettük.

Az alábbi táblázatban kiemeltem az inkluzív nevelés megvalósításához a családdal való kapcsolat-felvételi törekvéseinket, kifejezetten az **óvodába belépő** gyermekek és családjaik számára.

Ez a tervezés több dokumentumban is megjelenik, így az éves munkatervben, a a munkaközösségek munkatervében.

Önmagában, mint folyamatterv is jól használható.

Tevékenység	Cél	Feladat	Megvalósítók
Óvodai „Bekukkantó”	- minden érdeklődő szülőn nyerjen betekintést az óvodák életébe	- felkészülés a gyermekek fogadására - szülők tájékoztatás, elérése – védőnők bevonásával - óvoda rövid bemutatása - csoportlátogatások	- leendő szülők, leendő óvodás gyermekek - óvoda minden dolgozója, gyermeke
Ágazatközi megbeszélések	minden óvodát kezdő gyermekekről rendelkezünk megfelelő információkkal	Korai fejlesztésbő, korai nevelési tanácsadásból érkező gyermeke befogadási feladatai, Egészségügyi problémák feltérképezése, felkészülés	Ágazati. és ágazatközi intézményi szakemberek
Óvodai beíratás	- minden szülő értesüljön az időpontról - beíratásra kerüljön minden gyermek, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekekre	- kapcsolattartás társadalmi szervezetekkel, gyermekvédelemmel, családsegítő szolgálattal	- jegyző - családsegítő szolgálat dolgozói - védőnők - igazgató - óvodatitkár
	- pozitív élmény biztosításával alakuljon ki bizalom a kisgyermekben és a szülőben az óvodával való találkozása során, - személyes	- betekintés megszervezése az óvodai életbe, fogadó csoportok megjelölése	- igazgató - óvónők, dajkák - óvodatitkár - gyermek - szülők

	kapcsolatfelvétel a gyermekkel!		
	- az óvoda iráni érdeklődés felkeltése - közös készülődés a családban az óvodai életre	- családi napra, szülői értekezletre vonatkozó meghívók átadása	- SZMK - igazgató - óvodatitkár

Tevékenység	Cél	Feladat	Megvalósítók
Családi nap	-közös óvodai rendezvényen minden leendő óvodás vehessen rész a családjával	- leendő csoportok összeállítása - meghívottak a leendő óvodások is és szüleik is nyílt rendezvényünkre ismerkedés a leendő óvodapedagógussal óvodai környezetben - ismerkedés a közösséggel - közös programok biztosítása a leendő óvodás társakkal - közös élménybiztosítás családnak, óvodának - személyes kapcsolat, derűs légkör biztosítása - esetlegesen személyes feladatvállalás	- vezetőség - óvónők, dajkák - óvodatitkár - gyermek - szülők
Szülői értekezlet leendő kiscsoportos szülőknek – tavaszi időszakban	- átmenet megkönnyítése - jellemző egészségügyi problémák megbeszélése - szociális támogatások lehetőségeinek ismertetése, igénylés módja - befogadás megkönnyítése - problémamegoldás - személyes kapcsolatfelvétel - szülők, óvónők, dajkák ismerkedése - gyógypedagógus munkájának megismerése	- gyermekorvos, védőnő, gyermekvédelmi felelős, bölcsődei gondozó meghívása - óvodapedagógusok által az óvoda és a nevelési program bemutatása - jellemző problémák megbeszélése a befogadással kapcsolatban - természetes folyamatok, viselkedés formák elfogadtatása a szülőkkel - inkluzív nevelés	- gyermekorvos, védőnő - óvodapedagógusok - igazgató - gyermekvédelmi felelős - szülők - dajkák
Nyílt hetek	-minden leendő óvodás gyermeknek és családjának biztosítsuk az ismerkedést az óvodai környezettel,	- nyílt hetek kijelölése - játéktevékenységek biztosítása - közös élményszerzés	- gyermekek - szülők - óvoda dolgozói

	szokásokkal alakuljon ki nyílt kapcsolat kialakítása a szülőkkel - kapjon hangsúlyt a játék fontosságának szerepe	során a gyerekekben az óvodai kötődés kialakítása, fenntartása	
Családlátogatások	- családszerkezet, családi szociokulturális környezet, a gyermek családban elfoglalt helyének megismerése, szempontsor alapján	- személyes kapcsolatteremtés - a nevelő környezet megismerése	- gyermekek - szülők - óvodapedagógusok
Egyéni befogadási tervek	Minden gyermeknek biztosítsuk az egyénre szabott befogadás lehetőségét.	Megfelelő információk áttekintése, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek befogadását gyógyepedagógusok, fejlesztőpedagógusok, védőnők, és főként a szülők, bevonásával az igazgató és óvodapedagógusokkal közösen tervezi Szülős befogadási folyamat lehetőségének biztosítása.	az óvoda dolgozói, szülők

14. Az óvoda dokumentumai

OviKréta dokumentumok

- a) a felvételi és előjegyzési napló,
- b) a felvételi és mulasztási napló,
- c) az óvodai csoportnapló,
- d) az óvodai törzskönyv,
- f) a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció.

Eszközjegyzék

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklet -

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről foglaltakat figyelembe vesszük.

A meglévő régi óvodaépületek hiányosságait igyekeznek nevelőtestületünk megszüntetni, illetve átalakítással javítani.

Mellékletek:

I. sz. melléklet: Legitimációs záradék

Legitimációs záradék

- 1.) **Készítette:** Az Enyingi Szirombontogató Óvoda igazgatója, a nevelőtestületének aktív bevonásával.

Dátum: 2025. augusztus 25.

igazgató

- 2.) Az Enyingi Szirombontogató Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) **szakmai munkaközösség**.

Dátum: 2025. augusztus 25.

szakmai munkaközösség-vezetők

- 3.) Az Enyingi Szirombontogató Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda **nevelőmunkát segítő alkalmazottai a tájékoztatást megkapták**.

Dátum: 2025. augusztus 25.

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- 4.) Az Enyingi Szirombontogató Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a **szülői közösség** szülői értekezletek keretében **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2025. szeptember 01.

.....
Cseh - Szűcs Mariann

a szülői közösség nevében

- 5.) Az óvoda **nevelőtestülete** a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében – (Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) –döntési hatáskörében/2020. (....) számú határozatával **elfogadta.**

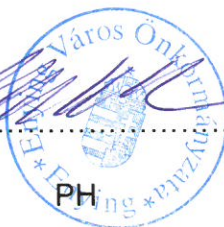
Dátum: 2025. augusztus 25.

.....
Nyiradi - Angyalné Csere Viktória

a nevelőtestület nevében

- 6.) Az Enyingi Szirombontogató Óvoda módosított pedagógiai programját Enying Város Önkormányzatának képviselő-testülete a - Nkt. 26. § (1) bek.- biztosított jogok alapján 328/2025 (IX.25) / 2025 határozatával **jóváhagyta.**

Dátum: 2025. szeptember ...

.....

**ENYING VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK
KÉPVISELŐ-TESTÜLETE**

K i v o n a t

A Képviselő-testület 2025. szeptember 25. napján megtartott soron következő (rendes) nyílt ülésének jegyzőkönyvéből

**Enying Város Önkormányzata Képviselő-testületének
325/2025. (IX.25.) határozata
az Enyingi Szirombontogató Óvoda
pedagógiai programjának elfogadásáról**

Enying Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

1. az Enying Szirombontogató Óvoda a pedagógiai program módosításáról szóló előterjesztést megismerte és a pedagógiai programot elfogadja,
2. felkéri a polgármesteri hivatalt, hogy a döntésről – a határozati kivonat megküldésével – tájékoztassa az intézményvezetőt.

Felelős: Tolnai Zsuzsanna intézményvezető, Molnárné Baksai Anikó Ildikó jegyzői feladatokkal megbízott igazgatási osztályvezető

Határidő: ülést követő 15 nap

Enying, 2025. 09.25.

Kiss Norbert Ivó s. k.
polgármester

Molnárné Baksai Anikó Ildikó s.k.
jegyzői feladatokkal megbízott
igazgatási osztályvezető

Molnár Gábor s.k.
hitelesítő

Nyikos István s.k.
hitelesítő

A kivonat hitelül:

